

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain, taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain ja merimieseläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakia, taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelakia ja merimieseläkelakia siten, että mainittujen lakien mukaista toimintaa harjoittavien, lailla perustettujen eläkelaitosten: työeläkekassan, esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan sekä merimieseläkekassan vakavaraisuuden järjestäminen olisi mahdollista saattaa muuttunutta sijoitusympäristöä sekä työeläkejärjestelmässä toteutettuja muutoksia vastaavasti. Samalla ehdotetaan edellä mainittuja eläkelaitoksia sekä maatalousyrittäjien eläkelaitosta koskeviin säädöksiin johdon kelpoisuutta koskevia uusia säännöksiä.

Työeläkekassalle, merimieseläkekassalle ja esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassalle ehdotetaan soveltuvien osin vastaavaa vakavaraisuusmekanismia kuin työeläkevakuutusyhtiöillä. Tähän liittyen ehdotetaan säädettäväksi valvontamekanismista, joka mahdollistaisi entistä aikaisemmin puuttumisen eläkelaitoksen toimintaan, jotta vakuutettujen edut voitaisiin paremmin turvata.

Sijoitustoiminnan järjestämistä koskeviin säännöksiin ehdotetaan vastaavia sijoitustoiminnan itsenäisyyttä koskevia muutoksia kuin työeläkevakuutusyhtiöilläkin, ottaen huomioon kuitenkin kunkin eläkelaitoksen erityisluonne, jolloin esimerkiksi ulkoisten palvelujen osto olisi mahdollista laajemmalla määrin kuin työeläkevakuutusyhtiöillä.

Mainittuja eläkelaitoksia koskeviin lakeihin ehdotetaan selventäviä säännöksiä

Vakuutusvalvontaviraston mainittuihin laitoihin kohdistamasta valvonnasta.

Mainittujen eläkelaitosten hallituksen jäseneltä vaadittaisiin hyvämaineisuutta sekä riittävää työeläkevakuutustoiminnan tunteudesta. Johdon kelpoisuusvaatimuksissa otettaisiin kuitenkin huomioon näiden eläkelaitosten erityispiirteet. Hallintoelinten tehtäviä koskevat yleisäännökset ehdotetaan siirrettäviksi asetustasolta lakiin. Samalla lakiin otettaisiin johdon vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset.

Esitys liittyy laajempaan kokonaisuuteen työeläkelaitosten rahoituksen, vakavaraisuusvaatimusten, sijoitustoiminnan ja hallinnon uudistamisesta.

Työeläkkeiden rahoitukseen liittyvä rahastokorkouudistus on toteutettu vuoden 1997 alusta voimaan tulleilla vakuutusyhtiölain, työntekijäin eläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain, merimieseläkelain, vakuutuskassalain ja eläkesäätiölain muutoksilla. Samassa yhteydessä uudistettiin työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuutta koskevat vaatimukset. Työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan ja hallinnon säännökset uudistettiin samoin vuonna 1997. Eläkekassojen ja eläkesäätiöiden vakavaraisuutta koskevat uudistukset toteutettiin vuoden 1998 alusta voimaan tulleilla eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain muutoksilla.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Yleistä

Vuoden 1997 alusta voimaan tulleella vakuutusyhtiölain muuttamisesta annetulla lailla (1292/1996) korotettiin lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vakavaraisuusvaatimuksia ja uudistettiin vakavaraisuuden valvontamekanismit. Uudistetun valvontamekanismin avulla on mahdollista entistä aikaisemmin puuttua yhtiön toimintaan ja siten paremmin turvata vakuutetut edut. Lisäksi eläkkeiden rahoitusta muutettiin siten, että muutokset mahdollistivat työeläkelaitosten vastuuvelan laskennassa käytettävän koron alentamisen ilman olennaista vakuutusmaksun korotustarvetta, ja sijoitusten tuottotason ja vakuutusmaksutason välitön riippuvuus toisistaan poistettiin. Uudistuksessa laskuperustekorona ja rahastokoron erotusta vastaava korkotuotto ohjataan vuosien 1997—1999 aikana toimintapäätösten vahvistamiseen ja sen jälkeen varsinaisen vakuutusteknisen vastuun täydentämiseen.

Vastaavat vakavaraisuusuudistukset toteutettiin myös eläkesäätiöiden ja eläkekassojen osalta vuoden 1998 alusta voimaan tulleilla eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain muuttamisesta annetuilla laeilla (1323/1997 ja (1322/1997).

Koska rahastokorkouudistus toteutettiin kaikissa yksityisen sektorin rahoitusjärjestelmään kuuluvien eläkelakien mukaista toimintaa harjoittavissa eläkelaitoksissa, rahastokoron ylittävää tuotto kasvattaa myös työeläkekassan (TEK), esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan (ETEK) ja merimieseläkekassan (MEK) vastuvelkaa ja lisää niiden vakavaraisuutta. Mainituissa eläkelaitoksissa onkin jo käytännössä tehty vastaavia vakavaraisuuslaskelmia kuin työeläkevakuutusyhtiöissäkin, vaikka laki ei ole sitä edellyttänyt.

Uudistetussa vakavaraisuusjärjestelmässä työeläkevakuutusyhtiön, eläkesäätiön ja vakuutuskassan on mahdollista, vakuutettujen

etujen siitä vaarantumatta, muuttuneessa sijoitusympäristössä suunnata sijoitustoimintaansa enenevässä määrin tuotoltaan parempiin, mutta samalla riskillisempiin sijoituskohteisiin.

Työeläkevakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan ja hallinnon uudistaminen toteutettiin 1 päivänä toukokuuta 1997 voimaan tulleella työeläkevakuutusyhtiöistä annetulla lailla (354/1997). Toteutetut uudistukset lisäävät työeläkevakuutusyhtiön toiminnan, erityisesti sijoitustoiminnan itsenäisyyttä samaan yhtiöryhmään kuuluviin vakuutusyhtiöihin, muihin lakisääteistä eläkevakuutusta harjoittaviin vakuutusyhtiöihin ja pankkeihin nähden. Niin ikään lailla tiukennettiin työeläkevakuutusyhtiön johdon pätevyysvaatimuksia.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain mukaan työeläkevakuutusyhtiö ei saa ilman Vakuutusvalvontaviraston lupaa omistaa toisen työeläkevakuutusyhtiön osakkeita tai yli kymmentä prosenttia osakkeista tai kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa. Kaikista osakkeiden tai takuusuuksien luovutuksista on ilmoitettava etukäteen Vakuutusvalvontavirastolle.

Työeläkevakuutusyhtiön johdon kelpoisuusvaatimuksia on tiukennettu siten, että hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus, ja että toimitusjohtajalla hyvämaineisuuden lisäksi tulee olla riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Lisäksi työeläkevakuutusyhtiön hallituksessa kokonaisuutena tulee olla riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Työeläkevakuutusyhtiön sijoituspäätökset tulee tehdä mahdollisimman itsenäisesti ja työeläkevakuutusyhtiön omista lähtökohdista. Varainhallinnan ja maksuliikenteen tulee olla erillään samaan konserniin kuuluvan yhtiön tai muun yhteisön tai säätiön varainhallinnasta. Työeläkevakuutusyhtiön johto saa luovuttaa päätösvaltaansa vain työeläkevakuutusyhtiön palveluksessa oleville riippumattomille henkilöille, ja yhtiön puolesta sijoituspäätöksiä valmistelevien henkilöiden tulee olla riippumattomia muista tahoista.

Viranomaisvalvonta

Viranomaisvalvonnan yleisenä tavoitteena on vakuutettujen etujen turvaaminen sekä vakuutustoiminnan terveen kehityksen varmistaminen. Valvonta tähtää myös siihen, että vakuutuslaitokset noudattavat terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita. Vakuutusvalvonnan tehtävänä on lisäksi vakuutustoiminnan ja hyvän vakuutustavan valvonta. Näiden yleisten tavoitteiden ohella vakuutuslaitoksia koskevissa erityislaeissa on säännöksiä valvonnan aineellisesta sisällöstä.

Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain (78/1999) 3 §:n nojalla Vakuutusvalvontaviraston tehtävänä on muun muassa valvoa ja tarkastaa valvottavien toimintaa siten kuin siitä erikseen säädetään. Siten valvonnan sisällön ratkaisee ensi sijassa asianomaisen erityislain säännös. Vakuutusvalvontaviraston valvottaviin vakuutuslaitoksiin luetaan Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain 2 §:n mukaan muiden muassa TEK, ETEK, maatalousyrittäjien eläkelaitos (MELA) ja MEK. Lukuun ottamatta MELA:a, nimenomaista viranomaisvalvonnan toteavaa säännöstä ei silti näitä eläkelaitoksia koskevissa erityislaeissa ole. Näihin eläkelaitoksiin on kuitenkin käytännössä kohdistunut hallintoa, tilinpäätöstä ja sijoitustoimintaa koskevien erityissäännösten nojalla vastaavaa valvontaa kuin muihinkin vakuutuslaitoksiin.

Vakuutusmaksut ja vastuovelka

Lailla perustettujen eläkelaitosten vakuutusmaksut määräytyvät siten, että sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläkelaitoksen esityksestä vakuutusmaksuksi sen prosenttimäärän alan palkoista, joka riittää eläkelaitoksen vastuulla olevan eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen. Eläkelaitoksen on kirjattava varansa sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvelkana. Eläkelaitokset vastaavat työntekijäin eläkelain (395/1961; TEL) 12 §:n mukaisista rahastotoiminnasta eläkekustannuksista yhdessä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten kanssa sosiaali- ja terveysministeriön antamien perusteiden mukaisesti. Muista eläkkeiden ja etuuksien kustannuksista eläkelaitokset vastaavat itse. Maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969; MYEL) ja merimieseläkelain (72/1956;

MEL) mukaisiin menoihin osallistuu osaksi myös valtio.

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kustannettava osuus muodostuu eläkelaitoksen saamista vakuutusmaksuista, joista on vähennetty eläkelaitoksen kohtuulliset hoitokulut, ja sijoitusten tuotoista. Valtio vastaa eläkkeiden ja muiden etuuksien kustannuksista muilta osin. Valtio maksaa siten MYEL:n mukaisista eläkkeistä ja kustannuksista sen osan, johon vakuutusmaksut ja sijoitusten tuotto eivät riitä. Viime vuosina valtion osuus on ollut lähes kolme neljäsosaa MYEL:n mukaisista kustannuksista.

MEK:n osalta valtio on velvollinen suorittamaan eläkekassalle kolmanneksen kaikista niistä merimieseläkelain mukaisista eläkkeistä, jotka eläkekassa maksaa.

Eläkelaitosten yhteisvastuu

TEL:n 12 §:ssä säädetään lakisääteisestä yhteisvastuusta eläkelaitoksen konkurssin varalta. Yhteisvastuun tarkoituksena on kuitenkin vasta viimeisenä keinona turvata vakuutetut edut, eikä toisaalta muiden velkojien saamia ole taattu mainitulla yhteisvastuulla.

Vakavaraisuustilanne ja riskinkantokyky

Työeläkevakuutusyhtiöiden vakavaraisuus. Koska työeläkevakuutusyhtiön tulee lain mukaan kattaa koko vastuuvelkansa, yhtiön vakavaraisuutta kuvaa se varojen osuus, jolla yhtiön varojen on katsottava ylittävän yhtiön velat ja muut niihin rinnastettavat erät. Mainitut varat muodostavat yhtiön toimintapääoman, jonka puitteissa yhtiön on mahdollista varautua sijoitustoiminnan riskeihin.

Työeläkevakuutusyhtiöillä velka muodostuu pääosin vastuuvelasta, johon sisältyy myös runsasvahinkoisia vuosia varten vastuupillisesti laskettu tasoitusmäärä. Vastuuvelkaan sisältyy myös niin sanottu osittamaton lisävakuutusvastuu, jota voidaan käyttää muun muassa sijoitustappioiden peittämiseen, minkä vuoksi se luetaan osaksi toimintapääomaa.

Lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuus. Merimieseläkekassalla, työeläkekassalla ja esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassalla tilinpäätöksen mukainen vastuuvelka määritellään siten, että vastuuvelan muutos määräytyy kassan tilikauden tuottojen ja kulujen erotuksen

suuriseksi. Vastuuvelan riittävyyden seuraamiseksi sekä yhteiseen tasausjärjestelmään osallistumista varten eläkelaitokset laskevat myös niin sanotun vakuutusteknisen vastuuvelan samoin periaattein kuin työeläkevakuutusyhtiöt.

Lailla perustetuille eläkelaitoksille ei ole asetettu vaatimuksia toimintapääoman muodostamisesta. MEK:lla, TEK:lla ja ETEK:lla tilinpäätöksen vastuuvelan ja vakuutusteknisen vastuuvelan erotus muodostaa puskurin, joka on käytettävissä sekä sijoitus- että vakuustoitominnan riskeistä aiheutuvien tappioiden peittämiseen.

Lailla perustettujen eläkelaitosten sijoitustoiminnan riskit toteutuvat samalla tavoin kuin muillakin eläkelaitoksilla. Suurimmat riskit realisoituvat erityisesti silloin, kun sijoitusten arvot alenevat sijoitusmarkkinoiden epäedullisen kehityksen johdosta.

Lailla perustettujen eläkelaitosten vastuuvelan kattamista koskevat säännökset vastaavat pääosin työeläkevakuutusyhtiöiden turvaavuus-, hajautus- ja riskikeskittymäsäännöksiä, muutamin näiden eläkelaitosten erityisluonteesta johtuvien poikkeuksien.

Johdon kelpoisuusedellytykset

Työeläkevakuutusyhtiöiden johdon kelpoisuusvaatimukset. Työeläkevakuutusyhtiön hallituksen jäseniltä ja heidän varajäseniltään edellytetään hyvämäineisuutta, riittävää työeläkevakuustoitominnan tuntemusta ja kirjallista suostumusta tehtäväänsä. Hallituksen jäsen ei saa olla vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä liiketoimintakieltoon määrätty. Hallituksen jäseneltä edellytetään lisäksi riippumattomuutta yhteisöistä, jotka voisivat vaikuttaa yhtiön itsenäiseen päätöksentekoon. Hallituksessa tulee olla riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Työeläkevakuutusyhtiön toimitusjohtajalta ja hänen sijaiseltaan edellytetään hyvämäineisuutta, riittävää työeläkevakuustoitominnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemusta sekä kirjallista suostumusta tehtäväänsä. Toimitusjohtaja ei saa olla vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä liiketoimintakieltoon määrätty. Toimitusjohtajan tulee olla riippumaton yhteisöistä, jotka voisivat vaikuttaa yhtiön itsenäiseen päätöksentekoon. Toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa nimittämisestä ja erottamisesta on hallituksen tai hallintoneuvoston tehtävä päätös kah-

den kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä.

Lailla perustettujen eläkelaitosten johdon kelpoisuusvaatimukset. Lailla perustettuja eläkelaitoksia koskevissa erityislaeissa ja asetuksissa on jo nykyisin säännöksiä johdon kelpoisuudesta. Säännökset eivät kaikilta osin kuitenkaan vastaa työeläkevakuutusyhtiöiden vaatimuksia, mitä tulee hallinnon jäsenen hyvämäineisuuteen ja työeläkevakuutuksen sekä sijoitustoiminnan asiantuntemukseen.

Sijoitustoiminnan riippumattomuus

Lain mukaan työeläkevakuutusyhtiöiltä vaaditaan sijoitustoiminnan itsenäisyyttä ja riippumattomuutta muista tahoista. Lailla perustettuja eläkelaitoksia koskevasta lainsäädännöstä puuttuvat vastaavat sijoitustoiminnan valmistelua, järjestämistä ja päätöksentekoa koskevat säännökset.

Lailla perustettujen eläkelaitosten tulee asianomaisten erityislakien mukaan toimia alakohtaisesti rajoitetussa toimintapiirissä. Näin ollen ne eivät kilpaile vakuutusasiakkaista siten kuin työeläkevakuutusyhtiöt. Näiden eläkelaitosten sijoitustoiminnan itsenäisyysvaatimuksilla ei ole myöskään vastaavia perusteluita kuin niillä eläkelaitoksilla, jotka kuuluvat vakuutusyhtiöryhmittymiin. Lailla perustettujen eläkelaitosten, kuten muidenkin eläkelaitosten, päätöksenteon tulisi kuitenkin olla riippumatonta muista tahoista ja lähteä niiden omista lähtökohdista.

Vahingonkorvausvelvollisuus

Ehdotetut uudet vaatimukset johdon kelpoisuudelle ja asiantuntevuudelle asettavat lailla perustettujen eläkelaitosten hallintoelinten toiminnalle uusia vaatimuksia. Samalla niiden vastuu toiminnastaan kasvaa ja korostuu. Lukuunottamatta MEK:aa muilta lailla perustetuilta eläkelaitoksilta puuttuvat kuitenkin vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset kyseisiä eläkelaitoksia koskevista laeista. Näillä kaikilla eläkelaitoksilla hallinto ja hallintoelinten vastuusuhteet on kuitenkin järjestetty samojen periaatteiden nojalla.

Koska MEK:n hallintoelinten jäsenet ovat usein työntekijän asemassa, vahingonkorvausvelvollisuutta koskevaa MEL:n 50 §:ää on lisäksi muutettu merimieseläkelain 50 §:n muuttamisesta annetulla lailla (363/1979)

siten, että vastuu työssä aiheutuneen vahingon korvaamisesta on järjestetty vahingonkorvauslaissa (412/1974) ja työsopimuslaissa (320/1970) säädettyjä periaatteita vastaavasti. Vastaavat muutokset on tehty myös eläkesäätiölakiin (1774/1995) ja vakuutuskassalakiin (1164/1992).

Säädöstaso

Yhteisölainsäädännössä hallinnon päättämivaltaa ja vastuuta koskevista, samoin kuin päätöksenteon muodoista, eräistä määränemmistöistä sekä vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään pääsääntöisesti lain tasolla. Siten esimerkiksi osakeyhtiölaissa (734/1978), vakuutusyhtiölaissa (1062/1979) ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa, joita kaikkia sovelletaan työeläkevakuutusyhtiöihin, hallinnon järjestämistä, päätöksentekoa ja vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset ovat laissa. Vastaavasti eläkesäätiöiden ja vakuutuskassojen hallinnon lähtökohtia koskevat säännökset sisältyvät eläkesäätiölakiin ja vakuutuskassalakiin. Voidaankin sanoa, että näissä yhteisöissä mainitut erityislait sisältävät eläkelaitoksen toimintaa ohjaavat yleissäännökset. Näiden normien puitteissa eläkelaitoksilla on kuitenkin oikeus vapaasti päättää toiminnastaan.

Työeläkevakuutusyhtiön yhtiöjärjestykseen, joka on luonteeltaan osakkaiden välinen sopimus, otetaan vain sellaisia säännöksiä, joista osakkaat voivat yhteisesti päättää ja jotka eivät ole ristiriidassa lain kanssa. Vastaavasti eläkesäätiöillä ja vakuutuskassoilla on näitä laitoksia koskevat säännöt. Yhtiöjärjestyksen, säännöt ja niiden muutokset hyväksyy 1 päivänä huhtikuuta 1999 alkaen Vakuutusvalvontavirasto.

Lailla perustettujen eläkelaitosten, luuennottamatta MEK:aa, vastaavasta hallinnon järjestämisestä säädetään erityisissä, asianomaisia eläkelaitoksia koskevista asetuksella annetuissa ohjesäännöissä. Menettely perustuu asianomaista eläkelaitosta koskevan erityislain valtuutukseen. Hallintoa koskevat säännökset puuttuvat lähes kokonaisuudessaan lain tasolta. Samoin puuttuvat vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset.

Toisaalta eduskunnan perustuslakivaliokunta on todennut käsitellessään hallituksen esitystä laiksi sijoituspalveluyrityksistä ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 7/1996 vp), että vakiintuneeksi muodostu-

neessa lainsäädäntökäytännössä (esimerkiksi PeVL 19/1994 vp) on pidetty mahdollisena säätää tavallisella lailla, että jokin lain piiriin sinänsä kuuluva asia järjestetään osittain asetuksella tai tätäkin alemmanasteisella säädöksellä. Tällöin on kuitenkin merkitystä sillä, onko alemmanasteinen norminantovalta riittävästi sidoksissa lain säännöksiin ja niistä ilmeneviin periaatteisiin. Toisin sanoen tällöin tulisi tarkastella sitä, sisältääkö säädösdelegointi laajan ja yksilöimättömän valan antaa aineellisia oikeusnormeja. Tässä suhteessa lainsäädäntövallan delegoinnille on asetettu melko ahtaat edellytykset. Yleistykseen pyrkien voidaan valiokunnan mukaan sanoa, että mitä täsmällisempi sisällöltään ja rajatumpi soveltamisalaltaan valtuutussäännös on ja mitä vähäisempi on delegoitavan sääntelyn asiallinen merkitys, sitä alemmalle tasolle säädösvaltaa voidaan siirtää (PeVL 12/1996).

1.2. Nykytilan arviointi

Lailla perustettujen eläkelaitosten toiminta poikkeaa työeläkevakuutusyhtiöiden toiminnasta muun muassa rajoitetun toimintapiirin, toisin sanoen toimialakohtaisuuden takia. Ne eivät kilpaile työeläkevakuutusyhtiöiden, eläkesäätiöiden tai eläkekassojen kanssa, eivätkä keskenään. MEK ja MELA poikkeavat myös siten, että valtio osallistuu etujen rahoitukseen. Lisäksi nämä eläkelaitokset poikkeavat toisistaan muun muassa kokonsa ja sijoitustoimintansa puolesta.

Pääomamarkkinoiden vapautuminen, verolainsäädännössä tapahtuneet muutokset sijoitustoiminnalle ja markkinakorkojen alentuminen ovat muuttaneet myös lailla perustettujen eläkelaitosten sijoitusympäristöä olennaisesti aikaisempaan verrattuna. Sijoitusympäristön muutos on johtanut tarpeeseen löytää korvaavia sijoituskohteita ja samalla harkita uudelleen eläkelaitosten koko sijoituspolitiikkaa. Erityisesti tämä on tullut esiin siinä, että eläkelaitosten varojen sijoittamisella oman toimialan kohteisiin ei viime aikoina ole ollut käytännön merkitystä, koska tähän liittyvällä lainoituksella ei ole ollut kysyntää.

Lailla perustettujen eläkelaitosten sijoitukset ovat viime aikoina kohdistuneet etupäässä erilaisiin rahoitusmarkkinavälineisiin. Sijoitusjakaumat eri sijoituskohteiden välillä vaihtelevat kuitenkin merkittävästi riippuen eläkelaitoksesta. MEK:n sijoituksista noin 20 prosenttia on osakkeissa ja kiinteistösijoitus-

ten osuus on noin 16 prosenttia. TEK:n sijoitukset ovat pääosin joukkovelkakirjalainoissa, noin 71 prosenttia ja vain 5 prosenttia osakkeissa ja 3 prosenttia kiinteistöissä. Sijoitusten monipuolistaminen ja muuttaminen tuotoltaan edullisemmiksi edellyttää lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuusmekanismien kehittämistä vastaavalla tavalla kuin muillakin eläkelaitoksilla. Tätä edellyttävät myös työntekijäin eläkeläisissä ilmaistu eläkelaitosten yhdenvertaisuuden periaate ja eläkelaitosten välinen konkurssiyhteisvastuu.

Lailla perustettuja eläkelaitoksia koskevista lainsäädännöstä puuttuvat eräät johdon kelpoisuutta koskevat vaatimukset, jotka sisältyvät työeläkevakuutusyhtiöistä annettuun lakiin. Vastaavasti puuttuvat sijoitustoiminnan järjestämistä koskevat tarkemmat säännökset sekä, MEK:a lukuunottamatta vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset.

Lailla perustettujen eläkelaitosten hallinnon järjestämisestä säädetään pääasiassa asetustasolla. Tämä ei vastaa yhteisölainsäädännössä toteutettua pääsääntöistä säädöstasoa.

Lailla perustettuja eläkelaitoksia koskevat säädökset edellyttävät näihin eläkelaitoksiin kohdistuvaa viranomaisvalvontaa. Varsinaista valvonnan valtuuttavaa säännöstä ei kuitenkaan ole kuin maatalousyrittäjien eläkelaitosta koskevassa lainsäädännössä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on saattaa lailla perustetut eläkelaitokset vakavaraisuutta koskevien vaatimusten osalta soveltuvien osin samaan asemaan muiden lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavien eläkelaitosten kanssa ja siten turvata paremmin vakuutetut edut. Tavoitteena on myös, ettei mikään yksityinen eläkelaitos voisi olla riskialttiimpi TEL:n 12 §:n mukaista konkurssiyhteisvastuuta ajatellen. Tässä esityksessä toimintapääomaa koskevilla vaatimuksilla on tarkoitus luoda lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuusmekanismi.

Lailla perustettujen eläkelaitosten sijoitusympäristö on viime vuosina muuttunut olennaisesti. Esityksen keskeisenä tavoitteena on muuttaa mainittujen eläkelaitosten si-

joitustoimintaan liittyviä säännöksiä siten, että eläkelaitokset kykenisivät toimimaan muuttuneissa oloissa työeläkejärjestelmän tavoitteiden mukaisesti. Tämä edellyttää muun muassa, että eläkelaitokset voisivat etuuskien turvaamisen vaarantumatta sijoittaa esimerkiksi osakkeisiin ja muihin riskipitoisiin kohteisiin.

Näin ollen sijoitustoiminnan nykyistä laajempi suuntaaminen tämänkaltaisiin sijoitusinstrumentteihin edellyttää lailla perustetuilta eläkelaitoksilta riittävää vakavaraisuutta. Samalla tulisi uudistaa vakavaraisuuden valvontamekanismia siten, että mainittujen eläkelaitosten vakavaraisuuteen liittyvät ongelmat havaitaan entistä aikaisemmin ja niihin voidaan puuttua ajoissa ja siten turvata paremmin vakuutetut edut.

Toimintapääomien on oltava riittäviä, jotta lailla perustetut eläkelaitokset kykenevät niiden avulla kestämään vastuuvelan katteena olevien osakkeiden, kiinteistöjen, joukkovelkakirjojen ynnä muiden vastaavien omaisuuserien arvojen ja tuottojen odotettavissa olevat vaihtelut. Koska kyse on lakisääteisestä vakuutustoiminnasta, toimintapääomia ei kuitenkaan pitäisi kasvattaa korkeammiksi kuin sijoitusriskien hallinta edellyttää. Toimintapääomavaatimukset olisi lisäksi saatettava riippumaan eläkelaitoksen sijoitusjakautumasta.

Esityksen tavoitteena on lisäksi saattaa lailla perustettujen eläkelaitosten johdon kelpoisuusvaatimukset sekä sijoitustoiminnan järjestämistä koskevat lähtökohdat mahdollisimman yhdenmukaisiksi työeläkevakuutusyhtiöiden vaatimusten kanssa, ottaen huomioon kuitenkin näiden eläkelaitosten erityisominaisuudet.

Tavoitteena on myös selkeyttää lainsäädäntöä ottamalla lailla perustettuja eläkelaitoksia koskeviin säädöksiin viranomaisvalvontaa koskevat valtuutussäännökset sekä vahingonkorvausvelvollisuutta koskevat säännökset.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Vakavaraisuusmekanismi

Lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuusvaatimuksia koskevat ehdotukset perustuvat pääasiassa lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuustyöryhmän muistioon (sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita; 1998:15).

Lailla perustetuille eläkelaitoksille ehdotetaan muodostettavaksi toimintapääomasäännökset. Toimintapääoman muodostaisivat seuraavat erät: tilinpäätöksen vastuuvélka vähennettynä vakuutusteknisellä vastuuvélalla ja tasoisuvastuun vähimmäismäärällä, arvostuserot sekä asianomaisen ministeriön määräämät tai sen suostumuksen mukaiset muut erät. Sijoitusinstrumenttien erilaiset riskit otettaisiin vaatimuksissa huomioon siten, että toimintapääomaa koskevat rajat saatetaan riippumaan eläkelaitoksen sijoitusjakautumasta. Lisäksi ehdotetaan vakavaraisuusmekanismiin sisällytettäväksi hälytysjärjestelmä. Tällä tarkoitetaan eläkelaitoksen toimintapääoman vähimmäismäärän yläpuolelle asetettavia lisärajoja, joiden alittaminen varoittaa sekä eläkelaitosta että Vakuutusvalvontavirastoa eläkelaitoksen heikentyneestä tilasta, jolloin eläkelaitoksen hallitus joutuu parantamaan eläkelaitoksen vakavaraisuutta jäljempänä esitettävin keinoin. Mekanismit vastaa muilla eläkelaitoksilla jo käytössä olevaa vakavaraisuusmekanismia. Toimintapääomien kartuttamiseen käytetään osa sijoitusten tuotosta.

Vakavaraisuustarkastelussa käytettävä vakuutustekninen vastuuvélka laskettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön antaman tasausperusteen mukaisesti.

Toimintapääomaa laskettaessa tasoisuvastuun vähimmäismääränä käytettäisiin työeläkevakuutusyhtiöiden tasoisuvastuun vähimmäisvaatimustasoa, joka nykyisin on noin 1 prosentti tasausperusteen mukaisen vastuuvélan perusteena olevasta palkkasummasta.

Vakavaraisuusmekanismiin perusraja eli vakavaraisuusraja laskettaisiin lailla perustettujen eläkelaitosten omaisuusrakenteen perusteella edellä määritellystä vastuuvélasta. Vakavaraisuusmekanismiin muut rajat määriteltäisiin vastaavasti kuin muillakin eläkelaitoksilla eli siten, että kaikki tarvittavat rajat muodostettaisiin vakavaraisuusrajan avulla.

Ehdotettu vakavaraisuusmekanismi muodostuisi useista rajoista ja niiden välisistä vyöhykkeistä seuraavasti:

Rajat	Vyöhyke
Tavoitevyöhykkeen laskennallinen	
yläraja (4x vakavaraisuusraja)	tavoitevyöhyke
Tavoitevyöhykkeen	
alaraja (2x vakavaraisuusraja)	rajoitusvyöhyke
Vakavaraisuusraja	
	kriisivyöhyke

Tavoitevyöhyke ja sen laskennallinen yläraja. Toimintapääoman ollessa suurempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkelaitokselta ei edellytetä erityisiä toimenpiteitä. Lailla perustetuille eläkelaitoksille ei esitetä muodostettavaksi samalaista tavoitevyöhykkeen ylärajan käsitettä kuin muille työeläkelaitoksille. Eläkelaitoksen vakavaraisuuden ja vakuutusmaksutason arvioimiseksi sekä valvonnallisista syistä olisi perusteltua kuitenkin määritellä toimintapääoman laskennallisen yläraja vastaavalla tavalla kuin muilla työeläkelaitoksilla. Vakuutusvalvontavirasto voisi tarvittaessa antaa valvontatoimivaltansa nojalla tätä koskevia määräyksiä ja ohjeita.

Rajoitusvyöhyke. Vakavaraisuus on rajoitusvyöhykkeellä, kun toimintapääoma on vakavaraisuusrajan ja tavoitevyöhykkeen alarajan välissä. Rajoitusvyöhykkeellä edellytetään eläkelaitoksen hallitukselta suunnitelmaa siitä, miten vakavaraisuus lähivuosina saatetaan tavoitevyöhykkeelle. Hallituksen tätä koskeva suunnitelma on osa sijoitus-suunnitelmaa ja siinä tulee ottaa kantaa lähivuosien vakuutusmaksutasoon ja sijoituspolitiikkaan.

Kriisivyöhyke. Toimintapääoman ollessa vakavaraisuusrajan alapuolella, eläkelaitoksen on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma. Tervehdyttämissuunnitelmassa tulisi osoittaa, että mahdollisimman nopeasti joko vakuutusmaksutasoa kohottamalla tai sijoitustoimintaa uudelleen suuntaamalla toimintapääoma voidaan nostaa vakavaraisuusrajaa suuremmaksi. Erityisen painavista syistä, jos eläke-

laitos ei ole toteuttanut Vakuutusvalvontaviraston hyväksymää tervehdyttämissuunnitelmaa ja Vakuutusvalvontavirastolla on perusteltu syy olettaa eläkelaitoksen taloudellisen tilan edelleen heikkenevän, Vakuutusvalvontavirastolla olisi mahdollisuus ryhtyä toimenpiteisiin eläkelaitoksen varojen haltuun ottamiseksi. Säännös varojen haltuunotosta koskee myös työeläkevakuutusyhtiöitä.

Toimintapääomatarve riippuu olennaisesti sijoitusjakautumasta. Ehdotettu vakavaraisuusrajojen tason määrittely pohjautuu vastaaviin riskiteoreettisiin laskelmiin sijoitusomaisuuden tuoton ja arvon heilahteluista erilaisilla omaisuuslajeilla ja eri aikajänteillä kuin muillakin eläkelaitoksilla.

Lailla perustettujen eläkelaitosten tarkempiin toimintapääomavaatimuksiin eli siihen, miten vakavaraisuusrajan määrittely riippuisi yksittäisistä omaisuuslajeista, sovellettaisiin samaa asetusta kuin työeläkevakuutusyhtiöihin. Asetuksessa lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vakavaraisuusrajan laskemisesta (1299/1996) on annettu erityinen kaava, jonka avulla vastuvelkaan suhteutettu vakavaraisuusraja laskeaan.

Muilla eläkelaitoksilla, toisin sanoen työeläkevakuutusyhtiöillä, eläkesäätiöillä ja eläkekassoilla käytetään kriisiväyöhykkeen määrittelyssä muitakin rajoja, kuten toimintapääoman vähimmäismäärää, takuumäärää ja oman pääoman alarajaa pakollisine toimenpiteineen. Vastaavia rajoja ei kuitenkaan ehdoteta otettavaksi lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuusmekanismiin johdettujen näiden eläkelaitosten taseen erilaisesta rakenteesta sekä pyrkimyksestä, ettei mekanismista muodostuisi kohtuuttoman monimutkainen sille asetettaviin tavoitteisiin nähden.

Muut ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että vastaavat toimitusjohtajan kelpoisuusvaatimuksia koskevat säännökset kuin työeläkevakuutusyhtiöilläkin otettaisiin lailla perustettuja eläkelaitoksia koskeviin lakeihin. Toimitusjohtajan osallistumista muiden eläkelaitosten tai vakuutusyhtiöiden hallintoon ei kuitenkaan ehdoteta rajoitettavaksi, koska lailla perustettujen eläkelaitosten vakuutustoiminta on laissa rajoitettu, eikä niillä näin ollen ole kilpailutilannetta muiden eläkelaitosten kanssa.

Tämän mukaisesti myös lailla perustettujen eläkelaitosten hallitusten jäsenet voisivat edelleen osallistua muiden eläkelaitosten ja vakuutusyhtiöiden hallintoon. Muutoin työeläkevakuutusyhtiöitä vastaavat hallituksen jäsenten kelpoisuusvaatimukset otettaisiin lailla perustettuja eläkelaitoksia koskeviin säädöksiin, kuitenkin seuraavin poikkeuksin.

MELA:n osalta työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta edellytettäisiin vain hallituksen puheenjohtajalta tai varapuheenjohtajalta. Toisaalta edellytettäisiin, että hallituksessa kokonaisuudessaan tulee olla MELA:n hoitamien kaikkien tehtävien asiantuntemus. Ehdotus perustuu MELA:n toimintakentän laajuuteen.

MEK:ssa työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta edellytettäisiin hallituksen puheenjohtajalta ja varapuheenjohtajalta, ei kuitenkaan muilta hallituksen jäseniltä. Ehdotus perustuu siihen, että hallituksessa tulee olla MEK:n toimialaan liittyvää muutakin laajaa asiantuntemusta kuin työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta, ja käytännössä voi osoittautua kohtuuttoman hankalaksi vaatia kaikilta hallituksen jäseniltä kaikkien erityisalojen asiantuntemusta.

TEK:ssa ja ETEK:ssa työeläkevakuutustoiminnan asiantuntemusta edellytettäisiin kaikilta hallituksen jäseniltä.

Lisäksi ehdotetaan, että Eläketurvakeskuksen oikeus nimittää TEK:n hallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja poistettaisiin ja siirrettäisiin TEK:n valtuuskunnan tehtäväksi. Tämä vastaisi niitä yhteisöoikeudellisia periaatteita, joiden mukaan yhteisö itse valitsee hallintoelimensä.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Lailla perustettujen eläkelaitosten sijoitusten monipuolistamisella pyritään sijoitusten parempaan tuottoon. Etenkin pörssiosakkeisiin liittyy suhteellisesti korkeammat tuottoodotukset kuin muihin sijoituskohteisiin. Jos odotukset korkeampien tuottojen osalta toteutuvat, tämä luonnollisesti helpottaa pitkällä aikavälillä vakuutusmaksujen korotuspainetta.

Jo nykyisin sijoitussuunnitelmia tehdessään lailla perustetuilla eläkelaitoksilla on ollut käytettävissään laskelmia, joita ehdotettujen uusien vakavaraisuusvaatimusten johdosta jouduttaisiin vastaisuudessa tekemään. Nämä

eläkelaitokset täyttävät myös ehdotetut uudet vakavaraisuusvaatimukset.

Uudistuksella ei ole välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esitys asettaa lailla perustettujen eläkelaitosten valvonnalle sekä sijoitustoiminnan että vakavaraisuuden osalta uusia vaatimuksia. Ehdotusten toteuttaminen edellyttää sekä näissä eläkelaitoksissa että Vakuutusvalvontavirastossa valvovana viranomaisena valvonnan järjestämistä riittävän tehokkaasti, tarvittavalla laajuudella ja luotettavasti.

Erityisesti lailla perustettujen eläkelaitosten hallintoelinten vastuu ja asiantuntemus korostuu ja tehtävät laajenevat uudistuksen myötä.

Vakuutusvalvontaviraston valvonnan tehostamisella ei kuitenkaan ole valtiontaloudellisia vaikutuksia, koska vakuutusvalvonnan kustannukset rahoitetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) nojalla vakuutustarkastusmaksulla.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkатыönä sosiaali- ja terveysministeriössä. Esitys perustuu pääosin asiaa selvittäneen lailla perustettujen eläkelaitosten vakavaraisuustyöryhmän (sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistioita; 1998:15) ehdotuksiin. Työryhmä on ottanut työssään huomioon työeläkevakuutusyhtiöiden sekä eläkesäätiöiden ja eläkekassojen vastaavat säännökset. Lailla perustettujen eläkelaitosten edustajat ovat olleet mukana työryhmän työssä, minkä lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö on kuullut oikeusministeriötä, valtiovarainministeriötä, Vakuutusvalvontavirastoa, keskeisiä työmarkkinajärjestöjä, Eläketurvakeskusta, Työeläkelaitosten Liittoa sekä Työeläkelaitosten Liiton asettaa laskuperusteista.

5. Riippuvuus muista esityksistä

Hallituksen esityksellä ei ole yhteyttä viireillä oleviin muihin lakiesityksiin.

Kysymys MELA:n maksuvalmiuden turvaamisesta liittyy valtion osuuden maksujärjestelmään. Tähän liittyvät ongelmat on tarjottu selvittää erillisenä hankkeena.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki

2 §. TEK:n tehtävistä on nykyisin säännöksiä sekä nyt käsiteltävänä olevassa pykälän 1 momentissa että asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön (846/1975). Mainitun ohjesääntöasetuksen säännökset koskien TEK:n tehtävien yleisiä lähtökohtia ehdotetaan siirrettäväksi lakiin. Tämän seurauksena myös ohjesääntöasetuksen 1 §:ää on muutettava.

Laissa säädettyjen tehtävien lisäksi TEK voi ohjesääntöasetuksen 1 §:n nojalla ottaa Eläketurvakeskuksen suostumuksella hoitaakseen muitakin tehtäviä, jotka liittyvät

muiden kuin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962; LEL) piirissä olevien työntekijäin eläketurvan toteuttamiseen. Mainitusta rajauksesta huolimatta Eläketurvakeskukselle voidaan katsoa annetun pelkästään lakia alemmanasteisella säädöksellä väljätkö ja yksilöimätön valta päättää yksityistä yritystä koskevista sitovista oikeusnormeista. Tästä syystä ehdotetaan, että valtuutus antaa TEK:lle muitakin kuin laissa säädettyjä tehtäviä annettaisiin Eläketurvakeskuksen sijasta sosiaali- ja terveysministeriölle. Tämä vastaisi ministeriön eräisiin muihinkin yhteisöihin kohdistamia toimivaltuuksia. Ministeriö on muun muassa antanut päätöksiä, joilla eräiden eläkesäätiöiden ja eläkekassojen valvontaa koskevia tehtäviä on siirretty Eläketurvakeskukselle ja

Kansaneläkelaitokselle (STMp 213/1996 ja 1304/1995). Valtuutus ehdotetaan siirrettäväksi lain tasolle.

Vakuutusvalvontavirastosta annetun lain nojalla Vakuutusvalvontaviraston tehtävänä on valvoa ja tarkastaa mainitun TEK:n toimintaa siten kuin siitä erikseen säädetään. TEK:n ohjesääntöasetuksen 20 §:n mukaan eläkekassan on toimitettava Vakuutusvalvontaviraston vahvistaman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan. Mainittu säännös on mahdollistanut käytännössä TEK:aan kohdistuvan taloudellisen valvonnan. Kun TEK toisaalta harjoittaa vakuutus-toimintaa, jota Vakuutusvalvontaviraston tulee voida valvoa kokonaisvaltaisesti, ehdotetaan, että pykälän 2 momenttiin otettaisiin tätä koskeva selvittävä valtuutussäännös.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin säännökset TEK:n hallintoelinten valinnasta ja kokoonpanosta sekä kelpoisuusvaatimuksista ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 2 b §:ään.

2 b §. Uuteen 2 b §:ään ehdotetaan koottavaksi säännökset TEK:n hallintoelinten kokoonpanosta, hallintoelinten jäsenten, toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa kelpoisuusvaatimuksista sekä valtuuskunnan, hallituksen ja toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa valinnasta. Lisäksi pykälään ehdotetaan siirrettäväksi säännökset edellä mainitun ohjesääntöasetuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen jaostojen valinnasta.

Nykyisiin säännöksiin hallintoelinten kokoonpanosta ei ehdoteta muutoksia.

Voimassa olevan lain nojalla TEK:n hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan nimittää Eläketurvakeskus. Alunperin säännöksellä oli tarkoitus turvata hallituksessa riittävä asiantuntemus antamalla nimitysvalta työeläkejärjestelmän keskuslaitoksen, Eläketurvakeskuksen tehtäväksi. Nyt ehdotetut tiukennetut johdon kelpoisuusvaatimukset poistavat tällaisen valintamenettelyn tarpeen. Myös Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK:n, Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliiton ja Maaseudun Työnantajaliiton 24 päivänä lokakuuta 1996 allekirjoittamassa sopimuksessa Työeläkekassan hallinnon kehittämiseksi esitetään, että valtuuskunta valitsisi jäsenet. Näin ollen ehdotetaan, että valtuuskunta valitsisi vastaisuudessa TEK:n hallituksen. Menettely olisi tältä osin yhdenmukainen myös muiden eläkelaitosten hallitusten valintamenettelyjen kanssa ja vastaisi

yleisiä yhteisöoikeudellisia hallintoelinten valinta- ja vastuuperiaatteita.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin hallituksen mahdollisuudesta käyttää apunaan jaostoja ja asiantuntijoita. Koska TEK:n päätösvaltaa ei 1 momentin mukaan voida luovuttaa ulkopuolisille tahoille, eivät myöskään jaostot voi koostua ulkopuolisista henkilöistä.

TEK:n hallintoelinten jäsenten sekä toimitusjohtajan ja hänen sijaisensa kelpoisuusvaatimukset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan työeläkevakuutusyhtiöiden hallintoelinten kelpoisuusvaatimuksia. Tämän mukaisesti pykälän 3 momentin nojalla kaikilta hallituksen jäseniltä vaadittaisiin vastaisuudessa riittävää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta. Lisäksi hallituksessa tulisi olla riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Hallituksen jäseneltä vaadittaisiin hyvämaineisuutta vastaavalla tavoin kuin työeläkevakuutusyhtiönkin hallituksen jäseneltä. Hallituksen ja valtuuskunnan varajäsenen sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin varsinaiseenkin jäsenen.

Pykälän 4 momentin mukaan TEK:n toimitusjohtajan tulisi olla hyvämaineinen ja häneltä vaadittaisiin riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Toimitusjohtajan sijaiselta vaadittaisiin vastaavat kelpoisuusedellytykset. Sekä hallituksen jäseneltä, että toimitusjohtajalta olisi, yhdenmukaisesti osakeyhtiölain ja työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain kanssa, ennen nimitystä saatava päivityt ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Pykälän 5 momentin mukaan TEK:n johdolta edellytettäisiin soveltuvin osin vastaavia erityisiä kelpoisuusvaatimuksia kuin työeläkevakuutusyhtiönkin johdolta. Tämän mukaisesti eläkekassan toimitusjohtaja ei saisi pääsääntöisesti olla luotto- tai rahoituslaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön tai muun vakuutusyhtiön taikka sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsen tai jonkin mainitun yhteisön palveluksessa eikä toimia mainitun yhteisön tilintarkastajana. Tämä ei koskisi kuitenkaan eläkekassan tytäryhtiötä tai yhtiötä, jossa sillä on merkittävä sidonnaisuus (20 prosenttia osakkeista tai äänimäärästä). Säännöksillä pyritään varmistamaan TEK:n operatiivisen toiminnan itsenäisyys. Johtuen TEK:n rajoitetusta toimintapiiristä ja siitä, että se ei kilpaile toisten eläkelaitosten kanssa, säännöstä voitaisiin tulkita kuitenkin lie-

vemmin kuin työeläkevakuutusyhtiöillä, edellyttäen ettei eläkekassan riippumattomuus tällöin vaarannu.

2 c §. TEK:n hallintoelinten tehtävistä ja päättämisvallasta on nykyisin säännökset ohjesääntöasetuksessa. Säännöksistä ilmenevät yleisperiaatteet ehdotetaan siirrettäväksi lain tasolle ja koottavaksi uuteen 2 c §:ään. Ehdotus vastaisi yleisesti yhteisölaainsäädännössä vallitsevaa säädöstasoa. Tämän seurauksena ohjesääntöasetuksen 4, 10 ja 12 a §:ää on muutettava.

Hallintoelinten tehtävistä säädettäisiin edelleen tarkemmin mainitussa ohjesääntöasetuksessa.

11 §. Pykälän uuteen 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset siitä, että vastaavasti kuin työeläkevakuutusyhtiössä, TEK:n sijoitustoiminnan tulisi olla itsenäistä ja sitä varten eläkekassassa tulisi olla riittävä henkilökunta, kuitenkin ottaen huomioon TEK:n toiminnan luonne ja laajuus. Säännös olisi lievämpi kuin työeläkevakuutusyhtiöillä ja mahdollistaisi työeläkekassan yhteist toiminnan ETEK:n kanssa siten, etteivät tämän sijoitustoiminnan hoitokulut sijoitustoiminnan laajuus huomioon ottaen muodostuisi kohtuuttoman suuriksi.

Pykälän 2 momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan 1 momentin säännökset varojen sijoittamisen ensisijaisista kohteista, kuitenkin siten täydennettynä, että siihen otettaisiin kielto sijoittaa varoja TEK:n toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Vastaavasti kuin työeläkevakuutusyhtiöillä momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännökset omistuksesta vieraalla toimialalla. Tämän mukaisesti TEK ei saisi ilman Vakuutusvalvontaviraston suostumusta omistaa osake-enemmistöä osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräämisvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä olevan yrityksen toimintaa voida pitää vakuutusliikkeen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Pykälän 3 momenttiin siirrettäisiin voimassa olevan 2 §:n 2 momentin säännökset työeläkekassan varojen sijoittamisesta. Voimassa olevan säännöksen mukaan TEK:n on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:ssä säädetään. Pykälän 1 momentissa säädetään sijoitussuunnitelman yleisistä laatimisperiaatteista, sijoitussuunnitelman hyväksymismenettelystä sekä vakuutusmatemaatikon sijoitussuunnitelmaan

liitettävästä lausunnosta ja pykälän 2 momentissa seikoista, jotka sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi. Koska nyt käsiteltävänä olevan pykälän 4 momentissa säädettäisiin 28 §:n 2 momentissa tarkoitetuista seikoista, ehdotetaan että viittaus muutettaisiin koskemaan ainoastaan 28 §:n 1 momenttia.

Pykälän 4 momentin mukaan sijoitussuunnitelmasta olisi käytävä ilmi, missä määrin TEK:n ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi TEK:n lähipiirissä tapahtuvan lainan ja vakuuden antamista koskevat rajoitukset. Tämän mukaisesti rahalainan antaminen TEK:n lähipiirissä, kuten eläkekassan kanssa samaan konserniin tai yhteistyöryhmään kuuluvalla toiselle yhteisölle on sallittu vain edellytyksellä, että lainalla on turvaava vaikutus.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan otettavaksi määräyksenantovaltuudet siten jakautuneena kuin Vakuutusvalvontaviraston ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön työnjaosta säädetään Vakuutusvalvontavirastosta annetussa ja siihen liittyvissä laeissa.

11 b §. Uuteen 11 b §:ään ehdotetaan otettavaksi säännökset TEK:n toimintapääomasta ja muista vakavaraisuusvaatimuksista.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi vastaava yleissäännös vakavaraisuuden järjestämisestä kuin työeläkevakuutusyhtiöitäkin koskee. Ehdotuksen mukaan TEK:n toimintapääoma ja muut sen vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat olisi järjestettävä ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu ja arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin toimintapääoman ja vakavaraisuusrajan laskemisesta. Toimintapääoma määräytyisi soveltuvin osin samalla tavalla kuin työeläkevakuutusyhtiöillä laitoksen varojen ja velkojen erotuksena. Varat laskettaisiin käyvin arvoihin. Velalla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä vakuutusteknisen vastuuvelan ja vakuutusriskien heilahteluihin varattavan laskennallisen osan yhteismäärää. Tämän mukaisesti toimintapääoma toimisi puskurina sijoitustoimintaan liittyvien heilahtelujen varalta. Edellä mainittu vakuutusriskieihin varattava osa määriteltäisiin vastaamaan työeläkevakuutusyhtiöiden tasoitusvastuun vähimmäismäärää, joka on noin 1 prosentti palkkasummaa. Vakuutustekninen vastuuvélka laskettaisiin

siin sosiaali- ja terveysministeriön antamien eläkelaitosten välisessä kustannustenjaossa käytettävien TEK:n tasauserusteiden mukaisesti. Vakavaraisuusraja määriteltäisiin soveltuvin osin lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön vakavaraisuusrajan laskemisesta annetun asetuksen säännösten mukaisesti.

Pykälän 3 ja 4 momentissa säädettäisiin seuraamuksista tilanteessa, jossa toimintapääoma muodostuisi liian alhaiseksi. Toimintapääoman ollessa pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, mutta suurempi kuin vakavaraisuusraja, työeläkekassan hallituksen olisi tehtävä suunnitelma työeläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi. Suunnitelma olisi osa TEK:n sijoitus-suunnitelmaa ja siitä tulisi ilmetä miten toimintapääoma saadaan lähivuosina takaisin tavoitevyöhykkeelle. Jos toimintapääoma muodostuisi pienemmäksi kuin vakavaraisuusraja, TEK:n olisi viipymättä toimitettava asianomaisen ministeriön hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma. Vastaavalla tavalla kuin työeläkevakuutusyhtiöilläkin tervehdyttämissuunnitelmassa tulisi osoittaa, millä tavoin toimintapääoma voitaisiin lyhyellä aikavälillä nostaa vakavaraisuusrajaa suuremmaksi.

Pykälän 5 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi tarkemmat määräykset 1 ja 2 momentin soveltamisesta, kuten toimintapääoman ja vakavaraisuusrajan laskemisesta. Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarkemmat ohjeet 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista suunnitelmista.

11 c §. Uuteen 11 c §:ään otettaisiin säännökset TEK:n varojen haltuunotosta. Tämän osalta noudatettaisiin soveltuvin osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ää. Varojen haltuunotto voisi tulla kysymykseen lähinnä silloin, kun eläkekassa ei täytä rahastointia koskevia LEL:n 10 §:n 3 momentissa säädettyjä vaatimuksia kirjattavien varojen määrästä tai erityisen painavista syistä, jos TEK:n ei ole toteuttanut Vakuutusvalvontaviraston hyväksymää taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmaa, ja Vakuutusvalvontavirastolla on perusteltu syy olettaa laitoksen taloudellisen tilan edelleen heikkenevän siten, ettei se täytä rahastointia koskevia vaatimuksia.

11 d §. Pykälä vastaa työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 24 §:n 2 momenttia. Koska TEK:lla ei ole varsinaisia omia varoja, varojen käytön sallittavuus yleishyödylli-

seen tarkoitukseen olisi riippuvainen eläkekassan vakavaraisuusasemasta kokonaisuutena.

13 b §. Pykälässä säädettäisiin TEK:lle, TEK:n toimintapiiriin kuuluvalla ja muulle henkilölle aiheutetusta vahingosta johtuvasta vahingonkorvausvelvollisuudesta vastaavasti kuin eläkesäätiölain 109 §:ssä, vakuutuskassalain 151 §:ssä, työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 33 a §:ssä ja vakuutusyhtiölain 17 luvun 1 §:ssä. Ehdotetut säännökset vastaavat lähtökohtaisesti osakeyhtiölain (734/1978) 15 luvun 1 ja 4 §:ää, mitä tulee korvausvelvollisten piiriin, korvausvastuun laajuuteen, vastuun jakautumiseen useamman korvausvelvollisen kesken ja korvauksen alentamiseen. Koska TEK:lla ei ole osakkaan asemassa olevaa omistajaa, korvausvelvollisuus olisi kuitenkin tältä osin suppeampi kuin osakeyhtiössä. Toisaalta, johtuen eläkekassan erityispiirteistä lakisääteisen eläkevakuutuksen hoitajana, ne tahot, joille aiheutuvasta vahingosta seuraisi vahingonkorvausvelvollisuus, olisivat mainittu yksilöidymmin kuin mainitussa osakeyhtiölaissa.

Ehdotuksen mukaan TEK:n hallituksen tai valtuuskunnan jäsen, toimitusjohtaja ja lain 2 b §:n 2 momentissa tarkoitettu hallitukseen kuulumaton henkilö olisi velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttaisi kassalle. Sama koskisi vahinkoa, joka olisi aiheutettu TEK:n toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneelle henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle rikkomalla LEL:a, eläkekassan ohjesääntöä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita. Kuten muillakin vakuutuslaitoksilla vahingonkorvausta voitaisiin kuitenkin sovittelua ja korvausvastuuta jakaa kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken siten kuin vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Koska mainitut, hallitukseen kuulumattomat henkilöt ovat usein työntekijän asemassa, heidän korvausvastuutaan ei ole syytä pitää ankarampana kuin muidenkaan työntekijöiden. Tästä syystä ehdotetaan pykälän 2 momentissa säädettäväksi yhdenmukaisesti MEL:n 50 §:n 2 momentin toisen virkkeen kanssa, että työntekijän asemassa olevan korvausvastuuseen sovellettaisiin vahingonkorvauslain ja työsopimuslain säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

1.2. Taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelaki

2 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen siirrettäisiin nykyisin 3 momentissa oleva säännös valtuutuksesta antaa ETEK:n ohjesääntö asetuksella. Muutoin nykyisin 3 momentissa olevat säännökset ETEK:n hallinnosta ja hallinnon kelpoisuusedellytyksistä ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 2 a §:ään. Pykälän 2 momenttiin otettaisiin vastaava säännös Vakuutusvalvontaviraston valvonnan mahdollistamiseksi kuin LEL:n 2 §:n 2 momenttiin.

2 a §. ETEK:n hallintoelinten päätösvallasta ja valinnasta on nykyisin säännöksiä esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan ohjesäännöstä (762/1985). Uuteen 2 a §:ään ehdotetaan koottavaksi säännökset ETEK:n hallintoelinten valinnasta ja kelpoisuusedellytyksistä vastaavasti kuin ehdotettuun LEL:n 2 b §:ään. Tämän seurauksena edellä mainitun ohjesääntöasetuksen 3 §:ää on muutettava.

2 b §. Uuteen 2 b §:ään ehdotetaan koottavaksi säännökset hallintoelinten tehtävistä, päätöksenteosta ja päätösvallan delegoinnista vastaavalla tavalla kuin LEL:n 2 c §:ään. Tämän johdosta tulee ETEK:n mainitun ohjesääntöasetuksen 4, 10 ja 12 a § muuttua.

9 §. Pykälä ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla kuin LEL:n 11 §. Käytännössä tämä merkitsisi sitä, että ETEK:n sijoitusasioita voitaisiin hoitaa TEK:n toimesta kuten tähänkin asti ottaen kuitenkin huomioon riskien hallintaan liittyvät asiat, joista Vakuutusvalvontavirasto antaisi tarvittavat määräykset ja ohjeet.

9 b §. Uuteen 9 b §:ään ehdotetaan otettavaksi vastaavat säännökset eläkekassan toimintapääomasta ja muista vakavaraisuusvaatimuksista kuin LEL:n 11 b §:ään.

9 c §. Uuteen 9 c §:ään ehdotetaan otettavaksi vastaavat säännökset eläkekassan varojen haltuunotosta kuin LEL:n 11 c §:ään.

9 d §. Säännös vastaa LEL:iin ehdotettua 11 d §:ää.

11 a §. Säännös vastaa LEL:iin ehdotettua 13 b §:ää.

1.3. Maatalousyrittäjien eläkelaki

16 §. Voimassa olevan pykälän 1 momentissa on luettelo MELA:n tehtävistä. Luetteloa täydennettäisiin maatalousyrittäjien lomi-

tuspalveluihin liittyvillä tehtävillä, joista säädetäisiin uudessa 8 kohdassa. Lisäys ei merkitsisi asiallista muutosta nykyiseen tilanteeseen, koska asianomaiset tehtävät on jo säädetty eläkelaitoksen tehtäviksi maatalousyrittäjien lomituspäätöksillä (1231/1996). Momentin 6 ja 7 §:n kohtaan joudutaan tekemään uuden kohdan lisäämisestä johtuvat tekniset muutokset.

Pykälän 3 momentissa olevat MELA:n hallinnon järjestämistä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi uuteen 16 b §:ään.

16 b §. Uuteen 16 b §:ään ehdotetaan koottavaksi MELA:n hallintoelinten valintaa, päätösvaltaa ja kelpoisuutta koskevat säännökset. MELA:n hallinnon järjestämisestä säädetään myös asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön (501/1969). Nämä säännökset ehdotetaan siirrettäväksi lakiin vastaavasti kuin muillakin eläkelaitoksilla. Tämän seurauksena myös edellä mainitun ohjesääntöasetuksen 3 ja 9 §:ää tulee muuttua.

Koska MELA:ssa vakuutettujen maatalousyrittäjien lukumäärä on vähentynyt noin kolmannekseen vuoden 1970 tilanteeseen nähden, ehdotetaan, että MELA:n hallintoelinten jäsenten määrää supistettaisiin vastaavasti. Tämän mukaisesti ehdotetaan, että ministeriöiden nimeämiä jäseniä kummassakin hallintoelimessä olisi kolme nykyisen neljän sijasta. Näin ollen kukin ministeriö nimeäisi yhden jäsenen valtuuskuntaan ja hallitukseen. Vastaavasti muutettaisiin myös mainitun ohjesääntöasetuksen säännöksiä siten, että maatalousyrittäjien eläkelain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus hallintoelimissä supistuisi valtuuskunnassa kahdestatoista jäsenestä kymmeneen ja hallituksessa kuudesta jäsenestä neljään. Kokonaisuudessaan valtuuskuntaan kuuluisi tällöin 15 jäsentä ja hallitukseen yhdeksän jäsentä. Laajempaa hallintorakennetta eivät edellytä myöskään edustukselliset syyt, koska eläkelaitos hoitaa ainoastaan yhtä yksityisen työeläkejärjestelmän osa-aluetta eli maatalousyrittäjien eläkevakuutusturvaa sekä muita, yksinomaan maatalousyrittäjiä koskevia etuusjärjestelmiä.

Valtuuskunnan asettaminen tapahtuisi edelleenkin siten, että laissa mainitut ministeriöt nimeävät oman edustajansa ja Eläketurvakeskus varaa maatalousyrittäjien eläkelain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovalle edustavimmille järjestöille

tilaisuuden tehdä ehdotuksensa jäseniksi. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että valtuuskunnan maatalousyrittäjiä edustaviksi jäseniksi tai varajäseniksi on nimetty Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliittoa, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbundet, Paliskuntain Yhdistystä, Suomen Ammattikalastajain ja Kalatalouden Keskusliittoa edustavat henkilöt.

Pykälän 2 ja 3 momenttiin otettaisiin hallintoelinten jäseniä koskevat pätevyysvaatimukset. Yhdenmukaisesti muiden lailla perustettujen eläkelaitosten kanssa ehdotetaan, että hallituksen jäsenten tulisi olla hyvämaineisia sekä että hallituksessa tulisi olla riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Muilta osin kelpoisuusvaatimukset olisivat kuitenkin laaja-alaisemmat johtuen maatalousyrittäjien eläkelaitoksen tehtäväkentästä, johon kuuluvat maatalousyrittäjien eläkevakuutus lisäksi myös tapaturmavakuutus-, lomitusk- ja luopumisyjärjestelmät, sairausvakuutuksen omavastuajan päivärahaturva ja ryhmähenkivakuutus. Koska hallituksen jokaiselta jäseneltä ei voi edellyttää eläkelaitoksen koko toimialan riittävää tuntemusta, ehdotetaan että hallituksessa kokonaisuutena arvioiden tulisi olla riittävä eläkelaitoksen hoitamien järjestelmien tuntemus. Sekä hallituksen että valtuuskunnan puheenjohtajalta tai varapuheenjohtajalta vaadittaisiin riittävää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin toimitusjohtajaa koskevista kelpoisuusvaatimuksista yhdenmukaisesti muita lailla perustettuja eläkelaitoksia koskevien säännösten kanssa.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin valtuuskunnan ja hallituksen jäseniä sekä toimitusjohtajaa koskevista erityisistä kelpoisuusvaatimuksista. Säännös on yhdenmukainen MEK:aa koskevien säännösten kanssa.

Pykälän 7 momentin mukaan valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanosta säädettäisiin tarkemmin asetuksella, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön, kuten nykyisinkin.

16 c §. Uuteen 16 c §:ään ehdotetaan koottavaksi yleissäännökset hallintoelinten päätösvaltaan kuuluvista tehtävistä ja päätösvallassa. Asiallisesti pykälän sisältö vastaisi LEL:n 2 c §:ää. Koska pykälässä ehdotetuista seikoista säädetään myös MELA:n edellä mainitussa ohjesääntöasetuksessa, tulee myös asetuksen 4 ja 10 §:ää muuttaa.

17 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin MELA:n sijoitustoiminnan järjestämisen lähtökohdista vastaavalla tavalla kuin LEL:n 11 §:ssä. Tämän mukaisesti säädettäisiin, että eläkelaitoksen sijoitustoiminnan tulisi olla itsenäistä ja sitä varten olisi oltava riittävä henkilöstötoiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Säännös eläkelaitoksen varojen sijoittamisesta ensisijaisesti sen toimintapiiriin kuuluvien alojen tuotannollisiin tai niitä edistäviin tarkoituksiin ehdotetaan säilytettäväksi nykyisellään. Käytännössä sen tosiasiallista merkitystä rajoittaa toinen sijoitustoimintaa koskeva säännös, joka niin ikään säilyisi nykyisessä muodossaan. Sen mukaan sijoituksia tehtäessä on huolehdittava myös sijoitusten asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta sekä sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta.

Sijoitus suunnitelmasta tulisi käydä ilmi sijoitustoimintaan liittyvien ostopalveluiden määrä. Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voisivat antaa tarkempia määräyksiä säännösten soveltamisesta. Tämä mahdollistaisi esimerkiksi sen, että eläkelaitos voisi ostaa laajemmalti sijoituspalveluja kuin työeläkevakuutusyhtiö ottaen huomioon maatalousyrittäjien eläkelaitoksen sijoitustoiminnan vähäisyyden.

20 a §. Säännös vastaa LEL:iin ehdotettua 13 b §:ää.

1.4. Merimieseläkelaki

3 §. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä säädettävien asioiden esittämisjärjestys muuttuisi. Lisäksi pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset MEK:n uusista toimintapääomaa koskevista vaatimuksista.

Pykälän 1 ja 2 momentit säilyisivät ennallaan ja nykyisestä 3 momentissa ehdotetaan poistettavaksi vanhentuneena vaatimus vakuutusmaksun suuruudesta.

Nykyisin pykälän 5 momentissa säädetyistä seikoista säädettäisiin 3 momentissa.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin vastaavat vakavaraisuutta koskevat yleissäännökset kuin ehdotettuun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 11 b §:ään. MEK:n toimintapääoma ja muut vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat olisi järjestettävä ottaen huomioon tuottojen ja kulujen toden-

näköinen vaihtelu ja arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin toimintapääoman ja vakavaraisuusvaatimusten laske-
misesta. Toimintapääoma määräytyisi so-
veltuvien osin samalla tavalla kuin työeläke-
vakuutusyhtiöllä laitoksen varojen ja velko-
jen erotuksena. Varat laskettaisiin käyvin
arvoin.

Erona muihin eläkelaitoksiin nähden meri-
mieseläkelain 4 §:n 1 momentin mukaan
valtio vastaa yhdestä kolmasosasta MEK:n
MEL:n mukaisesta eläkemenusta, eikä eläke-
kassalla ole tältä osin vastuuta eikä tätä
kautta tarvetta varautua sijoitustoiminnan
heilahteluihin. Voimassa olevan lain 3 a §:n
1—3 momentissa säädetään, että MEK osal-
listuu tasausjärjestelmään siltä eläketurvan
osalta, joka vastaa työntekijäin eläkelain mu-
kaista vähimmäisturvaa. Tältä osin MEK
osallistuu TEL:n, LEL:n ja taiteilijoiden ja
eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin
eläkelain (662/1985; TAEI) mukaista toi-
mintaa harjoittavien eläkelaitosten kanssa
yhteiseen vastuujakojärjestelmään yhteisin
periaattein. Muilta osin MEK vastaa eläke-
keistä yksin. MEK on myös TEL:n 12 §:n 4
momentin mukaisessa konkurssiyhteisvas-
tuussa muiden yksityisten alojen työeläkelai-
tosten kanssa. Koska arvioiden mukaan val-
tion vuosittainen rahoitusosuus ylittää edellä
mainitun MEK:n omalla vastuulla olevan
TEL:n vähimmäisturvan ylittävän eläke-
menon, ehdotetaan, että MEK:n vastuu lasket-
taisiin vakavaraisuustarkastelussa samalla
tavalla kuin TEL:n, LEL:n ja TAEI:n mu-
kaista toimintaa harjoittavilla eläkelaitoksil-
la. Toimintapääomaksi ei kuitenkaan luetta-
isi varojen ja näin lasketun vastuuvelan ero-
tusta vastaavaa määrää kokonaisuudessaan,
vaan tästä vähennettäisiin ensin määrä, joka
arvioitaisiin tarvittavan varautumiseen va-
kuutusriskien heilahteluihin. Tämä määrä
mitoitettaisiin samalla periaatteella kuin työ-
eläkevakuutusyhtiöillä vastaamaan tätä tar-
koitusta varten olevan tasoisvastuun vä-
himmäismäärää, toisin sanoen se olisi arviol-
ta 1 prosentti merimieseläkelain mukaisesta
palkkasummasta.

MEK:n vakavaraisuusraja laskettaisiin sa-
malla tavalla kuin muidenkin työntekijäin
eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien
eläkelaitosten vakavaraisuusraja. Näin ollen
se riippuisi MEK:n sijoituskannan rakentees-
ta ja riskipitoisuudesta.

Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan otetta-
vaksi säännökset vakuutusteknisen tutkimuk-
sen suorittamisesta. Samalla tutkimuksen
tarkoitusta ehdotetaan täsmennettäväksi. Tar-
koituksena olisi vastaisuudessaakin sen var-
mistaminen, että vakuutusmaksuperusteen
voidaan katsoa turvaavan kassan vakavarai-
suuden.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin seura-
muksista tilanteesta, jossa toimintapääoma
muodostuisi liian alhaiseksi. Toimintapää-
oman ollessa pienempi kuin vakavaraisuus-
rajan kaksinkertainen määrä, mutta suurempi
kuin vakavaraisuusraja, eläkekassan hallituk-
sen olisi tehtävä suunnitelma eläkekassan
vakavaraisuuden vahvistamiseksi. Suunni-
telma olisi osa eläkekassan sijoitussuunnitel-
maa ja siitä tulisi ilmetä miten eläkekassan
toimintapääoma saadaan lähivuosina takaisin
tavoitevyöhykkeelle. Jos toimintapääoma
muodostuisi pienemmäksi kuin vakavarai-
suusraja, eläkekassan olisi viipymättä toimi-
tettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväk-
syttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttä-
missuunnitelma. Vastaavalla tavalla kuin
työeläkevakuutusyhtiöilläkin tervehdyttämis-
suunnitelmassa tulisi osoittaa, millä tavoin
toimintapääoma voitaisiin lyhyellä aikavälil-
lä nostaa vakavaraisuusrajaa suuremmaksi.

Pykälän 8 momentin mukaan sosiaali- ja
terveysministeriö antaisi tarkemmat mää-
räykset 4 ja 5 momentin soveltamisesta ja
Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa ohjeita
6 momentissa tarkoitettu esityksestä mak-
sujen muuttamiseksi ja vakuutusteknisen
tutkimuksen laatimisesta sekä määräykset 7
momentissa tarkoitetuista suunnitelmista.

29 §. Pykälän 1 ja 2 momentissa oleva
asisäisältö ilmaistaisiin pykälän 1 momentis-
sa, jolloin 2 momentti kumottaisiin. Samalla
pykälän vanhentuneita asiakohtia ja sana-
muotoja ehdotetaan korjattavaksi.

30 §. Pykälä ehdotetaan vanhentuneena
kumottavaksi.

5 luvun otsikko. Otsikko ehdotetaan muu-
tettavaksi vastaamaan työeläkevakuutusyhti-
öistä annetun lain otsikointia.

35 §. Koska pykälään tulee tehtäväksi
useita muutoksia sekä lisättäväksi uusia
säännöksiä, ehdotetaan selvyiden vuoksi
koko pykälää muutettavaksi.

Pykälän 1 momentti vastaa asiallisesti voi-
massa olevaa momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädetty vaatimus
25 ikävuoden täyttämisestä ehdotetaan pois-
tettavaksi vanhentuneena. Samoin voimassa

olevan momentin viimeinen virke ehdotetaan poistettavaksi. Valtuuskunnan jäsenen pätevyysvaatimuksista säädettäisiin uudessa 35 a §:ssä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi hallituksen ja valtuuskunnan kelpoisuusehdot. Tämän mukaisesti hallituksen ja valtuuskunnan jäsenenä ei voisi olla vajaa- valtainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Pykälän 4 momentin mukaan hallituksen ja valtuuskunnan varajäseneneen sovellettaisiin samoja säännöksiä kuin varsinaisiin jäseniinkin.

Valtuuskunnan jäsenten palkkioista säädettäisiin 5 momentissa. Säännös vastaa nykyistä 3 momenttia.

35 a §. Uudessa 35 a §:ssä säädettäisiin MEK:n valtuuskunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä jäsenten kelpoisuusvaatimuksista.

35 b §. Uuteen 35 b §:ään ehdotetaan otettavaksi säännökset hallituksen jäsenten kelpoisuusehdoista. Tämän mukaisesti hallituksen puheenjohtajalta ja varapuheenjohtajalta vaadittaisiin riittävää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta. Lisäksi hallituksessa kokonaisuutena arvioiden olisi oltava riittävä merenkulun ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

36 §. Pykälän 1 momentin viimeinen virke ehdotetaan poistettavaksi, koska se sisältyisi ehdotettuun 35 a §:n 4 momenttiin.

37 §. Pykälässä ilmenevään hallituksen tehtäväluetteloon ehdotetaan lisättäväksi, että MEK:n tehtävänä olisi eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtiminen. Lisäksi eläkekassan hallituksen tulisi huolehtia, että eläkekassan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty sekä hyväksyä eläkekassan sijoitussuunnitelma. Näistä säädettäisiin uudessa 1, 4 ja 5 kohdassa. Samalla kohtien nykyinen järjestys muuttuisi. Lisäykset vastaavat muiden lailla perustettujen eläkelaitosten säännöksiä.

Nykyisen 1 momentin 3 kohdassa oleva viittaus MEK:n hallituksen velvollisuuteen päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta valtuuskunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti ehdotetaan poistettavaksi, koska tätä koskeva lain 56 §:n 3 momentti on kumottu merimieseläkelain 56 §:n muuttamisesta annetulla lailla (360/1997). Muutoin kohdan 3 asiasisältö siirtyisi kohtaan 6.

Pykälän 2 momentissa olevat viittaukset 1 momentin kohtiin ehdotetaan muutettavaksi muutettua järjestystä vastaavasti. Lisäksi ehdotetaan, että eläkekassan toimihenkilöitä koskevat kelpoisuusvaatimukset poistettaisiin tarpeettomina.

38 §. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkekassan toiminnan kannalta keskeinen päätös, sijoitussuunnitelman hyväksyminen tehtäisiin kahden kolmasosan määräenemmistöllä annetuista äänistä. Säännös vastaa työeläkevakuutusyhdistöistä annetun lain säännöksiä.

39 a §. Uuteen 39 a §:ään otettaisiin säännökset toimitusjohtajan kelpoisuusvaatimuksista ja tehtävistä. Ehdotuksen mukaan toimitusjohtajalta vaadittaisiin hyvämainisuutta sekä riittävää työeläkevakuutustoiminnan tuntemusta. Lisäksi toimitusjohtajalta edellytettäisiin riittävää sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemusta.

50 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että se tulisi yhdenmukaiseksi muille eläkelaitoksille ehdotettujen vahingonkorvaussäännösten kanssa. Koska MEK:ltä puuttuu erityinen ohjesääntö aseutuksineen, kaikkien säännösten ollessa laissa, säännös olisi tältä osin kuitenkin suppeampi. Samalla 1 momentin viittaus lain 40 §:ään on muutettu vastaamaan nykyistä pykäläjärjestystä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä poistetaan vahingonkorvauksen alentamisemahdollisuus vain siinä tapauksessa, että korvausvelvollisen syyksi jäisi ainoastaan lievä tuottamus. Tällöin säännös ei johtaisi MEK:ssa ankarampaan vahingonkorvausvastuuseen kuin muissakaan vakuutuslaitoksissa.

56 §. Koska pykälän jokaiseen momenttiin tulisi muutoksia, ehdotetaan selvyiden vuoksi, että pykälä muutetaan kokonaisuudessaan. Pykälän 1 momentin mukaisesti eläkekassan sijoitustoiminnan tulee olla itsenäistä ja sillä olisi oltava sijoitustoimintaansa varten riittävä henkilöstö sijoitustoiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi nykyisin 1 ja 2 momentissa olevat säännökset. Voimassa olevan 1 momentin mukaan eläkekassan varat on pääasiallisesti ja mikäli mahdollista sijoitettava Suomen kauppalaivastoon ja kauppamerenkulun kehittämistä palveleviin tarkoituksiin. Toisaalta 2 momentissa säädetään siitä, että sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten moni-

puolisuudesta ja hajauttamisesta. Pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että varojen sijoittaminen mainittuun tarkoitukseen olisi MEK:n sijoitustoiminnassa ensisijaista ottaen huomioon mainitut muut vaatimukset.

Pykälän 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voisivat antaa tarkempia määräyksiä pykälän soveltamisesta, ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön ja Vakuutusvalvontaviraston välinen työnjako.

56 a §. Eläkekassan sijoitus suunnitelmaa koskevat säännökset ehdotetaan otettavaksi uuteen 56 a §:ään. Sijoitus suunnitelmassa tulisi erityisesti ottaa huomioon eläkekassan harjoittaman vakuutustoiminnan luonne ja lain 3 §:n 4 momentissa asetetut vaatimukset eläkekassan toiminnalle. Sijoitus suunnitelmaan olisi liitettävä vakuutus matemaatikon lausunto siitä, täyttääkö suunnitelma eläkekassan vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset eläkekassan sijoitustoiminnalle.

Pykälän 2 momentin mukaan sijoitus suunnitelmasta olisi käytävä ilmi, missä määrin ja mitä periaatteita noudattaen eläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluita, aputoimintoja tai näihin rinnastettavia muita palveluja.

MEK:n olisi mahdollista, kuten nykyisin, ostaa tarvitsemiaan ulkopuolisia palveluja kuten omaisuudenhoitopalveluja ja muita sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja. Tällöin on erityistä huomiota kiinnitettävä siihen, että sijoitus suunnitelmassa tai muussa hallituksen ohjeistuksessa määritellään, missä laajuudessa ja millaisten periaatteiden mukaisesti näitä palveluja voidaan käyttää, sekä huolehditaan asianmukaisesta raportoinnista ja valvonnasta.

Pykälän 3 momentin mukaan Vakuutusvalvontavirasto voisi antaa tarkempia määräyksiä sijoitus suunnitelmasta.

57 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi vastaava Vakuutusvalvontaviraston valvontaa selkeyttävä säännös kuin muuhinkin lailla perustettuja eläkelaitoksia koskeviin lakeihin.

64 d §. Uuteen 64 d §:ään ehdotetaan otettavaksi säännökset varojen haltuunotosta vastaavasti kuin muuhinkin lailla perustettuja eläkelaitoksia koskeviin lakeihin.

2. Voimaantulo

Uudistuksen toteuttaminen mahdollisimman nopealla aikataululla myös lailla perustettujen eläkelaitosten osalta on perusteltua sekä sijoitustoiminnan ympäristössä tapahtuneiden muutosten että eläkelaitosten yhdenmukaisen kohtelun ja yhteisvastuun kannalta.

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999, jotta ehdotetut vakavaraisuusvaatimukset voitaisiin toteuttaa jo vuoden 1999 tilinpäätöksessä.

Lailla perustettujen eläkelaitosten olisi järjestettävä toimintansa ehdotettujen lakien mukaiseksi viimeistään vuoden kuluessa lakien voimaantulosta. MELA:n valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanon olisi täytettävä maatalousyrittäjien eläkelain 16 b §:n 1 momentin vaatimukset kuitenkin vasta valittaessa mainittujen hallintoelinten jäseniä 1 päivänä tammikuuta 2002 alkavalle toimikaudelle.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 2 ja 11 §, sellaisina kuin niistä on 11 § laeissa 526/1963, 357/1997 ja 97/1999, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 b, 2 c, 11 b — 11 d ja 13 b § seuraavasti:

2 §

Tässä laissa säädetyn eläketurvan järjestämisestä huolehtii kullakin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla alalla toimiva työeläkekassa. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että kahta tai useampaa alaa varten muodostetaan yhteinen työeläkekassa taikka eläketurvasta jollakin alalla huolehtii työntekijäin eläkelain tarkoittamaa toimintaa harjoittava eläkelaitos. Sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella työeläkekassa voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, jotka liittyvät muidenkin kuin tämän lain piirissä olevien työntekijöiden eläketurvan toteuttamiseen. Työeläkekassa ei saa harjoittaa muuta kuin edellä tarkoitettua toimintaa.

Työeläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella. Kahdelle tai useammalle työeläkekassalle voidaan antaa yhteinen ohjesääntö.

2 b §

Työeläkekassan päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja hallitus, joissa puheenjohtajan ohella on varapuheenjohtaja sekä alan työnantaja- ja työntekijäjärjestöillä yhtäläinen edustus. Jos työeläkekassassa vakuutettavien valtion työntekijöiden lukumäärä on suuri suhteessa muiden samassa työeläkekassassa vakuutettavien työntekijöiden lukumäärään, valtuuskuntaan ja hallitukseen on valittava vastaava suhteellinen määrä asianomaisten valtion virastojen edustajia työnantajajärjestöjen edustajien asemesta. Valtuuskunnan asettaa Eläketurvakeskus. Valtuuskunta valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet.

Hallitus voi asettaa eläke- ja sijoitusasioiden käsittelyä varten jaoston ja käyttää apunaan asiantuntijoita. Hallituksella on oikeus siirtää eläke- ja sijoitusasiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

Valtuuskunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on oltava työeläkevakuutustoimintaan perehtynyt. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön (846/1975), säädetään hallituksen tai valtuuskunnan jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

Hallitus valitsee työeläkekassan toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos työeläkekassalla on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön, säädetään toimitusjohtajasta. Hallituksen jäseneltä ja toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 12 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön johdon erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, noudatetaan soveltuvien osin työeläkekassaan.

2 c §

Valtuuskunnan tehtävänä on päättää työeläkekassan toiminnan yleisistä suuntaviivoista sekä valvoa työeläkekassan hallituksen toimintaa.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia työeläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa työeläkekassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Valtuuskunnan, hallituksen, toimitusjohtajan sekä 2 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen jaostojen tehtävistä säädetään tarkemmin asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön.

11 §

Työeläkekassan sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Työeläkekassan varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Varat on ensisijaisesti sijoitettava asianomaisten alan tuotannollisiin tarkoituksiin. Työeläkekassalla ei ilman Vakuutusvalvontaviraston suostumusta saa olla osake-enemmistöä osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräämisvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä olevan yrityksen toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvien osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Työeläkekassan on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvien osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:n 1 momentissa säädetään.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin työeläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:ssä säädetään lainan tai vakuuden antamisesta, noudatetaan soveltuvien osin työeläkekassan lainan tai vakuuden antamisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa, 27 ja 28 §:ssä säädetään.

11 b §

Työeläkekassan toimintapääoma ja muut eläkekassan vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutettujen edut turvaavalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu sekä arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Työeläkekassan toimintapääoma ja vakavaraisuusraja lasketaan soveltuvien osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 16 ja 17 §:n mukaisesti.

Jos työeläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, työeläkekassan hallituksen on tehtävä suunnitelma työeläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi.

Jos työeläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, työeläkekassan on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 ja 2 momentin soveltamisesta ja Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset 3 ja 4 momentissa taroitetuista suunnitelmista.

11 c §

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön varojen haltuunotosta, noudatetaan soveltuvien osin myös työeläkekassaan.

11 d §

Valtuuskunnan päätöksellä, joka on tehtävä kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, voidaan käyttää yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen varoja, joilla ei ole sanottavaa merkitystä työeläkekassan varallisuusasemaan.

13 b §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, työeläkekassan toimitusjohtaja ja 2 b §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut työeläkekassalle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, työeläkekassan ohjesääntöä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu työeläkekassan toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Työeläkekassan on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

2.

Laki**taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1056/1997

muutetaan 2 §:n 2 momentti sekä 9 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa ja 9 § osaksi laissa 358/1997 ja 98/1999, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 2 b, 9 b—9 d ja 11 a § seuraavasti:

2 §

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta huolehtii esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa. Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella.

2 a §

Eläkekassan päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja hallitus, joissa puheenjohtajan ohella on varapuheenjohtaja sekä yhtäläinen edustus työnantaja- ja työntekijäjärjestöillä. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka valitsee myös hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallitus voi asettaa eläke- ja sijoitusasiain käsittelyä varten jaostoja ja käyttää apunaan asiantuntijoita. Hallituksella on oikeus siirtää eläke- ja sijoitusasiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

Valtuuskunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on oltava työeläkevakuutustoimintaan perehtynyt. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Mitä tässä laissa tai esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan ohjesäännöstä annetussa asetuksessa (762/1986) säädetään hallituksen tai valtuuskunnan jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

Hallitus valitsee eläkekassan toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan on oltava hyvämainei-

nen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos eläkekassalla on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa tai 3 momentissa tarkoitettussa eläkekassan ohjesäännössä säädetään toimitusjohtajasta. Hallituksen jäseneltä ja toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 12 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön johdon erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, noudatetaan soveltuvin osin tässä laissa tarkoitettuun eläkekassaan.

2 b §

Valtuuskunnan tehtävänä on päättää esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan toiminnan yleisistä suuntaviivoista sekä valvoa eläkekassan hallituksen toimintaa.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkekassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Valtuuskunnan, hallituksen, toimitusjohtajan sekä 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen jaostojen tehtävistä säädetään tarkemmin esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan ohjesäännöstä annetussa asetuksessa.

9 §

Eläkekassan sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkekassan varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Varat on ensisijaisesti sijoitettava työnantajille, joilla on tämän lain piiriin kuuluvia työntekijöitä. Sijoituksista päätettäessä on työnantajan maksamat vakuutusmaksut otettava huomioon. Eläkekassalla ei ilman Vakuutusvalvontaviraston suostumusta saa olla osake-enemistää osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräämisvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä olevan yrityksen toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n säännöksiä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Eläkekassan on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:n 1 momentissa säädetään.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:ssä säädetään lainan tai vakuuden antamisesta, noudatetaan soveltuvin osin eläkekassan lainan tai vakuuden antamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa, 27 ja 28 §:ssä säädetään.

9 b §

Eläkekassan toimintapääoma ja muut eläkekassan vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutettujen edut turvaavalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulu- jen todennäköinen vaihtelu sekä arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Eläkekassan toimintapääoma ja vakavaraisuusraja lasketaan soveltuvin osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 16 ja 17 §:n mukaisesti.

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassan hallituksen on tehtävä suunnitelma eläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi.

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, eläkekassan on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 ja 2 momentin soveltamisesta ja Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista suunnitelmista.

9 c §

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön varojen haltuunotosta, noudatetaan soveltuvin osin myös esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassaan.

9 d §

Valtuuskunnan päätöksellä, joka on tehtävä kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, voidaan käyttää yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen varoja, joilla ei ole sanottavaa merkitystä eläkekassan varallisuusasemaan.

11 a §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkekassan toimitusjohtaja ja 2 a §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuotamuksesta aiheuttanut eläkekassalle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, eläkekassan ohjesääntöä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkekassan toimintapiiriin kuulvalle tai kuuluneelle henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava

vahingonkorvauslain 4 luvun ja työ sopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 16 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta sekä 3 momentti ja 17 §,

sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 1341/1996, 1 momentin 7 kohta laissa 1298/1994 ja 3 momentti laissa 99/1999 sekä 17 § osaksi laeissa 359/1997 ja mainituissa laissa 99/1999, sekä

lisätään 16 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1298/1994 ja 1341/1996, uusi 8 kohta sekä lakiin uusi 16 b, 16 c ja 20 a § seuraavasti:

16 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

6) lopettamistukiasioista siten kuin kasvi-huonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetussa laissa (1297/1994) ja maataloustuotannon lopettamistuesta annetussa laissa (1340/1996) säädetään;

7) maatalousyrittäjien toimeentuloturva siten kuin sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/1991) säädetään;

8) maatalousyrittäjien lomituspalveluista siten kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) säädetään.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella.

16 b §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus, joissa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella on kummassakin yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi valtiovarainministeriön nimeämä henkilö sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudelli-

sia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka myös valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuunottamatta on kullekin valtuuskunnan ja hallituksen jäsenelle nimettävä henkilökohtainen varajäsen. Mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön (501/1969), säädetään valtuuskunnan tai hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

Sekä valtuuskunnan että hallituksen puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen.

Hallituksessa on oltava riittävä eläkelaitoksen 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun toiminnan tuntemus ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen jäseneltä on ennen nimeämistä tai valintaa saatava päivitys ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Hallitus valitsee eläkelaitoksen toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, eläkelaitoksen 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun muun

toiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos eläkelaitoksella on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön, säädetään toimitusjohtajasta. Toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päivitys ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Valtuuskunnan tai hallituksen jäsenenä taikka toimitusjohtajana ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanosta säädetään tarkemmin asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön.

16 c §

Valtuuskunta päättää eläkelaitoksen toiminnan yleisistä suuntaviivoista ja valvoo eläkelaitoksen hallituksen toimintaa.

Hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus voi asettaa 16 §:n 1 ja 2 momentissa mainittujen lakien toimeenpanoon kuuluvien asioiden ja sijoitusasioiden käsittelyä varten jaostoja. Hallituksella on oikeus siirtää edellä tarkoitetut asiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkelaitoksen juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjapito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Valtuuskunnan, hallituksen, jaostojen ja toimitusjohtajan tehtävistä säädetään tarkemmin asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön.

17 §

Eläkelaitoksen sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkelaitoksen varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Varat on sijoitettava ensisijaisesti eläkelaitoksen toimintapiiriin kuuluvien alojen tuotannollisiin tai niitä edistäviin tarkoituksiin. Eläkelaitoksella ei ilman Vakuutusvalvontaviraston suostumusta saa olla osake-enemmistöä osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräysvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä olevan yrityksen toimintaa voida pitää eläkelai-

toksen toimintaan liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Eläkelaitoksen hallituksen on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:n 1 momentissa säädetään.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkelaitos ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai näihin rinnastettavia muita palveluja.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset tämän pykälän soveltamisesta noudattaen vastavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa, 27 ja 28 §:ssä säädetään.

20 a §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkelaitoksen toimitusjohtaja ja 16 c §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkelaitokselle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, eläkelaitoksen ohjesääntöä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkelaitoksen toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanon on täytettävä 16 b §:n 1 momentin vaatimukset ensimmäisen kerran valittaessa valtuuskunnan ja hallituksen jäseniä 1 päivänä tammikuuta 2002 alkavalle toimikaudelle.

Muutoin maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantuloa.

4.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 29 §:n 2 momentti ja 30 §,
muutetaan 3 §, 29 §:n 1 momentti, 5 luvun otsikko, 35 §, 36 §:n 1 momentti, 37 §, 38 §:n 4 momentti, 50, 56 §, ja 57 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 3 § laeissa 280/1980, 1346/1990 ja laissa 100/1999, 35 §, osaksi laeissa 739/1966 ja 475/1993, 36 §:n 1 momentti laissa 1745/1995, 37 § laeissa 1309/1989 ja 1253/1995, 50 §:n 1 momentti laissa 363/1979, 56 § laeissa 395/1995, 360/1977 sekä mainitussa laissa 100/1999 ja 57 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä
lisätään lakiin uusi 35 a, 35 b, 39 a, 56 a ja 64 d seuraavasti:

3 §

Vakuutettu ja hänen työnantajansa ovat kumpikin velvolliset suorittamaan saman suuruisen vakuutusmaksun merimieseläkekassalle. Vakuutusmaksu, jonka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa, on määrättävä tuhannesosissa vakuutetun aluksella saamasta tulosta.

Aluksella saadulla tulolla tarkoitetaan tässä laissa palkkaa tai muuta rahassa arvioitua etua, jonka työnantaja työsuhteen perusteella on vakuutetulle maksanut aluksella tai hänen määräyksestään väliaikaisesti aluksen lukuun muualla kuin aluksella tehdystä työstä. Palkan luetaan tällöin myös ruoka ja muut luontoisedut, jotka arvioidaan säädetyllä tavalla.

Eläkekassan on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvelkana tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Eläkekassan toimintapääoma ja muut eläkekassan vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutetut edut turvaavalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu ja arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Eläkekassan toimintapääoma ja vakavaraisuusraja lasketaan soveltuvin osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 16 ja 17 §:n mukaisesti ottaen huomioon, mitä tämän lain 3 a §:n 1—3 momentissa ja 4 §:n 1 momentissa säädetään eläkekassan vastuusta.

Eläkekassan on suoritettava kassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuutusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisenä. Jos tällöin havaitaan, että maksut eivät turvaa kassan vakavaraisuutta tai että ne ovat liian korkeat, tulee kassan viipymättä ilmoittaa siitä Vakuutusvalvontavirastolle ja tehdä esitys sosiaali- ja terveysministeriölle maksujen muuttamiseksi.

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassan hallituksen on tehtä-

vä suunnitelma eläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi. Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, eläkekassan on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 4 ja 5 momentin soveltamisesta ja Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet 6 momentissa tarkoitetusta esityksestä maksujen muuttamiseksi ja vakuutusteknisen tutkimuksen laatimisesta sekä 7 momentissa tarkoitetuista suunnitelmista.

29 §

Eläke maksetaan kuukausittain jälkikäteen kunkin kalenterikuukauden viimeisenä päivänä eläkkeensaajan valitsemaan rahalaitokseen hänen ilmoittamalleen tilille. Jos kalenterikuukauden viimeinen päivä on pyhäpäivä tai arkilauantai, eläke maksetaan sitä edeltävänä arkipäivänä.

5 luku

Eläkekassan johto

35 §

Eläkekassassa on hallitus ja valtuuskunta. Niiden jäseninä eivät saa olla samat henkilöt.

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsenistä vähintään puolella on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä eläkekassalle lupaa poiketa tästä.

Hallituksen tai valtuuskunnan jäsenenä ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen tai valtuuskunnan jäsenestä, sovelletaan vastavasti varajäseneseen.

Valtuuskunnan jäsenten palkkiot, jotka on suoritettava eläkekassan varoista, vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

35 a §

Valtuuskunnan puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus.

Valtuuskunnan jäsenellä tulee olla merenkulun tai vakuutusalan, tai sijoitustoiminnan tuntemusta.

35 b §

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen. Hallituksen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä merenkulkualan ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen jäseneltä on ennen nimitystä saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumustehtävään.

36 §

Eläkekassan valtuuskunta nimittää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan eläkekassan hallituksen, johon kuuluu viisi jäsentä. Kullekin jäsenelle määrätään henkilökohtainen varamies. Sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä nimitetään yksi hallituksen jäsen, joka toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Muista jäsenistä tulee kahden edustaa laivanvarustajia ja kahden merenkulkijoita. Merenkulkijoita edustavista jäsenistä tulee toisen edustaa miehistöä ja toisen päällystöä. Päällystöä edustava jäsen nimitetään kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että hallituksessa vuorollaan ovat edustettuina kansipäällystö ja konepäällystö.

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
 - 2) ratkaista eläkeasiat;
 - 3) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevista asioista;
 - 4) huolehtia, että eläkekassan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;
 - 5) hyväksyä eläkekassan sijoitussuunnitelma;
 - 6) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta;
 - 7) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;
 - 8) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös, joka käsittää myös toimintakertomuksen;
 - 9) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä
 - 10) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.
- Hallituksella on oikeus antaa 1 momentin 2, 6, 9 ja 10 kohdassa mainitut asiat tai osa

niistä jaostonsa, jäsenensä taikka eläkekassan toimihenkilön ratkaistavaksi.

38 §

Hallituksen päätös sijoitussuunnitelman hyväksymisestä tulee tehdä kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä. Muissa asioissa hallituksen päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi puheenjohtajan kannattama mielipide.

39 a §

Eläkekassan toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos eläkekassalla on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta.

Toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päiväty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään. Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkekassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

50 §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkekassan toimitusjohtaja ja 37 §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkekassalle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkekassan toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

56 §

Eläkekassan sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkekassan varat on ensisijaisesti sijoitettava Suomen kauppalaivaston ja kaupparenkulun kehittämistä palveleviin tarkoituksiin. Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentin säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset tässä pykälässä tarkoitettujen säännösten soveltamisesta eläkekassaan noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa säädetään.

56 a §

Hallituksen on laadittava eläkekassalle sen varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (*sijoitussuunnitelma*). Sijoitussuunnitelmassa on erityisesti otettava huomioon eläkekassan harjoittaman vakuutustoiminnan luonne ja 3 §:n 4 momentissa asetetut vaatimukset eläkekassan toiminnalle. Sijoitussuunnitelmaan on liitettävä eläkekassan vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttääkö sijoitussuunnitelma eläkekassan vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset eläkekassan sijoitustoiminnalle.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta sijoitussuunnitelmasta.

57 §

Merimieseläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen. Eläkekassan tulee vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

64 d §

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön varojen haltuunotosta, noudatetaan soveltuvien osin Merimieseläkekassaan.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Merimieseläkekassan on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

1.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 2 ja 11 §, sellaisina kuin niistä on 11 § laeissa 526/1963, 357/1997 ja 97/1999, sekä lisätään lakiin uusi 2 b, 2 c, 11 b —11 d ja 13 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Tässä laissa säädetyn eläketurvan järjestämisestä huolehtii kullakin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla alalla toimiva työeläkekassa. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että kahta tai useampaa alaa varten muodostetaan yhteinen työeläkekassa taikka eläketurvasta jollakin alalla huolehtii työntekijäin eläkelain tarkoittamaa toimintaa harjoittava eläkelaitos.

Työeläkekassan ohjesääntö annetaan asetuksella. Kahdelle tai useammalle työeläkekassalle voidaan antaa yhteinen ohjesääntö. Työeläkekassan päättävalta käyttävät valtuuskunta ja hallitus, joissa puheenjohtajan ohella on varapuheenjohtaja sekä alan työnantaja- ja työntekijäjärjestöillä yhtäläinen edustus. Jos työeläkekassassa vakuutettavien valtion työntekijäin lukumäärä on suuri suhteessa muiden samassa työeläkekassassa vakuutettavien työntekijäin lukumäärään, tulee valtuuskuntaan ja hallitukseen valita vastava suhteellinen määrä asianomaisten valtion virastojen edustajia työnantajajärjestöjen edustajien asemesta. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee olla vakuutustoimintaan perehtynyt henkilö. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka myös valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ehdotus

2 §

Tässä laissa säädetyn eläketurvan järjestämisestä huolehtii kullakin 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla alalla toimiva työeläkekassa. Asetuksella voidaan kuitenkin säätää, että kahta tai useampaa alaa varten muodostetaan yhteinen työeläkekassa taikka eläketurvasta jollakin alalla huolehtii työntekijäin eläkelain tarkoittamaa toimintaa harjoittava eläkelaitos. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön suostumuksella työeläkekassa voi ottaa hoitaakseen tehtäviä, jotka liittyvät muidenkin kuin tämän lain piirissä olevien työntekijöiden eläketurvan toteuttamiseen. Työeläkekassa ei saa harjoittaa muuta kuin edellä tarkoitettua toimintaa.

Työeläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella. Kahdelle tai useammalle työeläkekassalle voidaan antaa yhteinen ohjesääntö.

2 b §

Työeläkekassan päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja hallitus, joissa puheenjohtajan

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ohella on varapuheenjohtaja sekä alan työnantaja- ja työntekijäjärjestöillä yhtäläinen edustus. Jos työeläkekassassa vakuutettavien valtion työntekijöiden lukumäärä on suuri suhteessa muiden samassa työeläkekassassa vakuutettavien työntekijöiden lukumäärään, valtuuskuntaan ja hallitukseen on valittava vastaava suhteellinen määrä asianomaisten valtion virastojen edustajia työnantajajärjestöjen edustajien asemesta. Valtuuskunnan asettaa Eläketurvakeskus. Valtuuskunta valitsee hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet.

Hallitus voi asettaa eläke- ja sijoitusasioiden käsittelyä varten jaostoja ja käyttää apunaan asiantuntijoita. Hallituksella on oikeus siirtää eläke- ja sijoitusasiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

Valtuuskunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on oltava työeläkevakuutustoimintaan perehtynyt. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön (846/1975), säädetään hallituksen tai valtuuskunnan jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

Hallitus valitsee työeläkekassan toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos työeläkekassalla on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön, säädetään toimitusjohtajasta. Hallituksen jäseneltä ja toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päiväty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 4 luvun 12 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön johdon erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, noudatetaan soveltuvin osin työeläkekassaan.

2 c §

Valtuuskunnan tehtävänä on päättää työeläkekassan toiminnan yleisistä suuntaviivoista sekä valvoa työeläkekassan hallituksen toimintaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 §

Työeläkekassan varat on ensisijaisesti sijoitettava asianomaisen alan tuotannollisiin tarkoituksiin. Valtiolla voidaan työeläkekassasta kuitenkin antaa lainaa sen käyttötarkoitusta selvittämättä.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Työeläkekassan on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:ssä säädetään.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia työeläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa työeläkekassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Valtuuskunnan, hallituksen, toimitusjohtajan sekä 2 b §:n 2 momentissa tarkoitettujen jaostojen tehtävistä säädetään tarkemmin asetuksessa, joka sisältää työeläkekassan ohjesäännön.

11 §

Työeläkekassan sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Työeläkekassan varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Varat on ensisijaisesti sijoitettava asianomaisen alan tuotannollisiin tarkoituksiin. Työeläkekassalla ei ilman Vakuutusvalvontaviraston suostumusta saa olla osake-enemmistöä osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräämisvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä olevan yrityksen toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Työeläkekassan on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:n 1 momentissa säädetään.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin työeläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:ssä säädetään lainan tai vakuuden antamisesta, noudatetaan soveltuvin osin

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

työeläkekassan lainan tai vakuuden antamisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa, 27 ja 28 §:ssä säädetään.

11 b §

Työeläkekassan toimintapääoma ja muut eläkekassan vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutettujen edut turvaavalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu sekä arviotavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Työeläkekassan toimintapääoma ja vakavaraisuusraja lasketaan soveltuvien osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 16 ja 17 §:n mukaisesti.

Jos työeläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, työeläkekassan hallituksen on tehtävä suunnitelma työeläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi.

Jos työeläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, työeläkekassan on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 ja 2 momentin soveltamisesta ja Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset 3 ja 4 momentissa taroitetuista suunnitelmista.

11 c §

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön varojen haltuunotosta, noudatetaan soveltuvien osin myös työeläkekassaan.

11 d §

Valtuuskunnan päätöksellä, joka on tehtävä kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, voidaan käyttää yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen varoja, joilla ei ole sanottavaa merkitystä työeläkekassan varallisuusasemaan.

13 b §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, työelä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kekassan toimitusjohtaja ja 2 b §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut työeläkekassalle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, työeläkekassan ohjesääntöä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu työeläkekassan toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Työeläkekassan on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

2.

Laki

taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetun taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) 2 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1056/1997

muutetaan 2 §:n 2 momentti sekä 9 §,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti viimeksi mainitussa laissa ja 9 § osaksi laeissa 358/1997 ja 98/1999, sekä

lisätään lakiin uusi 2 a, 2 b, 9 b—9 d ja 11 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta huolehtii esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa.

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta huolehtii esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa. Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella.

2 a §

Eläkekassan päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja hallitus, joissa puheenjohtajan ohella on varapuheenjohtaja sekä yhtäläinen edustus työnantaja- ja työntekijäjärjestöillä. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka valitsee myös hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Hallitus voi asettaa eläke- ja sijoitusasiain käsittelyä varten jaostoja ja käyttää apunaan asiantuntijoita. Hallituksella on oikeus siirtää eläke- ja sijoitusasiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

Valtuuskunnan puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan on oltava työeläkevakuutustoimintaan perehtynyt. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä sijoitustoiminnan asiantuntemus. Mitä tässä laissa tai esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan ohjesäännöstä annettuna asetuksessa (762/1986) säädetään hallituksen tai valtuuskunnan jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneneen.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Hallitus valitsee eläkekassan toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuustoitominnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos eläkekassalla on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa tai 3 momentissa tarkoitettussa eläkekassan ohjesäännössä säädetään toimitusjohtajasta. Hallituksen jäseneltä ja toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päivätty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 12 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön johdon erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, noudatetaan soveltuvin osin tässä laissa tarkoitettuun eläkekassaan.

2 b §

Valtuuskunnan tehtävänä on päättää esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan toiminnan yleisistä suuntaviivoista sekä valvoa eläkekassan hallituksen toimintaa.

Hallituksen tehtävänä on huolehtia eläkekassan hallinnosta sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkekassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Valtuuskunnan, hallituksen, toimitusjohtajan sekä 2 a §:n 2 momentissa tarkoitettujen jaostojen tehtävistä säädetään tarkemmin esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan ohjesäännöstä annetussa asetuksella.

9 §

Eläkekassan varat on ensisijaisesti sijoitettava työnantajille, joilla on tämän lain piiriin kuuluvia työntekijöitä. Sijoituksista päätettäessä on työnantajan maksamat vakuutusmaksut otettava huomioon.

9 §

Eläkekassan sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkekassan varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Varat on ensisijaisesti sijoitettava työnantajille, joilla on tämän lain piiriin kuuluvia työntekijöitä. Sijoituksista päätettäessä on työnantajan maksamat vakuutusmaksut otettava huomioon. Eläkekassalla ei ilman Vakuutusvalvon-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvien osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n säännöksiä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Eläkekassan on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvien osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:ssä säädetään.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

taviraston suostumusta saa olla osake-enemmistöä osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräämisvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä olevan yrityksen toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvien osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n säännöksiä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Eläkekassan on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvien osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:n 1 momentissa säädetään.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 25 §:ssä säädetään lainan tai vakuuden antamisesta, noudatetaan soveltuvien osin eläkekassan lainan tai vakuuden antamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa, 25 §:n 1 momentissa, 27 ja 28 §:ssä säädetään.

9 b §

Eläkekassan toimintapääoma ja muut eläkekassan vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutettujen edut turvaavalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulu- jen todennäköinen vaihtelu sekä arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Eläkekassan toimintapääoma ja vakavaraisuusraja lasketaan soveltuvien osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 16 ja 17 §:n mukaisesti.

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassan hallituksen on tehtävä suunnitelma eläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, eläkekassan on viipymättä toimitettava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 ja 2 momentin soveltamisesta ja Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista suunnitelmista.

9 c §

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön varojen haltuunotosta, noudatetaan soveltuvien osin myös esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassaan.

9 d §

Valtuuskunnan päätöksellä, joka on tehtävä kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä, voidaan käyttää yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen varoja, joilla ei ole sanottavaa merkitystä eläkekassan varallisuusasemaan.

11 a §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkekassan toimitusjohtaja ja 2 a §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuotamuksesta aiheuttanut eläkekassalle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, eläkekassan ohjesääntöä, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkekassan toimintapiiriin kuulvalle tai kuuluneelle henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Esiintyvien taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmien eläkekassan on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 16 §:n 1 momentin 6 ja 7 kohta sekä 3 momentti ja 17 §, sellaisina kuin ne ovat, 16 §:n 1 momentin 6 kohta laissa 1341/1996, 1 momentin 7 kohta laissa 1298/1994 ja 3 momentti laissa 99/1999 sekä 17 § osaksi laeissa 359/1997 ja mainituissa laissa 99/1999, sekä
lisätään 16 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1298/1994 ja 1341/1996, uusi 8 kohta sekä lakiin uusi 16 b, 16 c ja 20 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

6) lopettamistusta siten kuin kasvi-huonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetussa laissa (1297/1994) ja maataloustuotannon lopettamistuesta annetussa laissa (1340/1996) säädetään; *sekä*

7) maatalousyrittäjien toimeentuloturvasta siten kuin sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/91) säädetään.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella. *Eläkelaitoksen päättävä valtaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus, joissa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella on kummassakin yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja kaksi*

16 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitos huolehtii:

6) lopettamistukiasioista siten kuin kasvi-huonetuotannon ja omenanviljelyn lopettamistuesta annetussa laissa (1297/1994) ja maataloustuotannon lopettamistuesta annetussa laissa (1340/1996) säädetään;

7) maatalousyrittäjien toimeentuloturvasta siten kuin sairausvakuutuslain mukaisen omavastuun korvaamisesta maatalousyrittäjille annetussa laissa (118/1991) säädetään;

8) *maatalousyrittäjien lomituspalveluista siten kuin maatalousyrittäjien lomituspalvelulaissa (1231/1996) säädetään.*

Maatalousyrittäjien eläkelaitos on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen ja sen ohjesääntö annetaan asetuksella.

Voimassa oleva laki

valtiovarainministeriön nimeämää henkilöä sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan tulee olla eläkevakuutus toimintaan perehtynyt henkilö. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka myös valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ehdotus

16 b §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen päätösvaltaa käyttävät valtuuskunta ja sen asettama hallitus, joissa puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan ohella on kummassakin yksi maa- ja metsätalousministeriön, yksi sosiaali- ja terveysministeriön ja yksi valtiovarainministeriön nimeämä henkilö sekä tämän lain piiriin kuuluvien henkilöiden taloudellisia etuja valvovien edustavimpien järjestöjen edustus. Valtuuskunnan asettaa eläketurvakeskus, joka myös valitsee hallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa lukuunottamatta on kullekin valtuuskunnan ja hallituksen jäsenelle nimettävä henkilökohtainen varajäsen. Mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön (501/1969), säädetään valtuuskunnan tai hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneseen.

Sekä valtuuskunnan että hallituksen puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen.

Hallituksessa on oltava riittävä eläkelaitoksen 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun toiminnan tuntemus ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen jäseneltä on ennen nimeämistä tai valintaa saatava päiväty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Hallitus valitsee eläkelaitoksen toimitusjohtajan. Toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, eläkelaitoksen 16 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetun muun toiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos eläkelaitoksella on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa tai asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön, säädetään toimitusjohtajasta. Toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päiväty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Valtuuskunnan tai hallituksen jäsenenä taikka toimitusjohtajana ei voi olla vajaavaltaisen eikä konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanosta säädetään tarkemmin asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön.

16 c §

Valtuuskunta päättää eläkelaitoksen toiminnan yleisistä suuntaviivoista ja valvoo eläkelaitoksen hallituksen toimintaa.

Hallitus huolehtii eläkelaitoksen hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus voi asettaa 16 §:n 1 ja 2 momentissa mainittujen lakien toimeenpanoon kuuluvien asioiden ja sijoitusasioiden käsittelyä varten jaostoja. Hallituksella on oikeus siirtää edellä tarkoitettut asiat tai osa niistä jaoston, toimitusjohtajan tai muun toimihenkilön ratkaistavaksi.

Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkelaitoksen juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjainpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Valtuuskunnan, hallituksen, jaostojen ja toimitusjohtajan tehtävistä säädetään tarkemmin asetuksessa, joka sisältää maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ohjesäännön.

17 §

Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen varat on sijoitettava ensisijaisesti eläkelaitoksen toimintapiiriin kuuluvien alojen tuotannollisiin tai niitä edistäviin tarkoituksiin.

17 §

Eläkelaitoksen sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkelaitoksen varoja ei saa käyttää sen toiminnalle vieraaseen tarkoitukseen. Varat on sijoitettava ensisijaisesti eläkelaitoksen toimintapiiriin kuuluvien alojen tuotannollisiin tai niitä edistäviin tarkoituksiin. Eläkelaitoksella ei ilman Vakuutusvalvontaviraston suostumusta saa olla osake-enemmistöä osakeyhtiössä eikä vastaavaa määräysvaltaa muussa yrityksessä, jollei kysymyksessä olevan yrityksen toimintaa voida pitää eläkelaitoksen toimintaan liittyvänä ja tämän kanalta tarkoituksenmukaisena tai jollei kysymyksessä ole asunto- tai kiinteistöyhtiö.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muu-

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muu-

Voimassa oleva laki

tettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1061/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Eläkelaitoksen on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:ssä säädetään.

Asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset 2 momentin soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa ja 28 §:ssä säädetään.

Ehdotus

tettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Eläkelaitoksen hallituksen on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:n 1 momentissa säädetään.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkelaitos ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai näihin rinnastettavia muita palveluja.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset tämän pykälän soveltamisesta noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa, 27 ja 28 §:ssä säädetään.

20 a §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkelaitoksen toimitusjohtaja ja 16 c §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkelaitokselle. Sama koskee vahinkoa, joka tätä lakia, eläkelaitoksen ohjesääntöä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkelaitoksen toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Valtuuskunnan ja hallituksen kokoonpanon on täytettävä 16 b §:n 1 momentin vaati-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mukset ensimmäisen kerran valittaessa valtuuskunnan ja hallituksen jäseniä 1 päivänä tammikuuta 2002 alkavalle toimikaudelle. Muutoin maatalousyrittäjien eläkelaitoksen on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantuloa.

4.

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 29 §:n 2 momentti ja 30 §,

muutetaan 3 §, 29 §:n 1 momentti, 5 luvun otsikko, 35 §, 36 §:n 1 momentti, 37 §, 38 §:n 4 momentti, 50, 56 §, ja 57 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 § laeissa 280/1980, 1346/1990 ja laissa 100/1999, 35 §, laeissa 739/1966 ja 475/1993, 36 §:n 1 momentti laissa 1745/1995, 37 § laeissa 1309/1989 ja 1253/1995, 50 §:n 1 momentti laissa 363/1979, 56 § laeissa 395/1995, 360/1977 sekä mainitussa laissa 100/1999 ja 57 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 35 a, 35 b, 39 a, 56 a ja 64 d seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Vakuutettu ja hänen työnantajansa ovat kumpikin velvolliset suorittamaan saman suuruisen vakuutusmaksun merimieseläkekassalle. Vakuutusmaksu, jonka asianomainen ministeriö vahvistaa, on määrättävä tuhannesosissa vakuutetun aluksella saamasta tulosta.

Aluksella saadulla tulolla tarkoitetaan tässä laissa palkkaa tai muuta rahassa arvioitua etua, jonka työnantaja työsuhteen perusteella on vakuutetulle maksanut aluksella tai hänen määräyksestään väliaikaisesti aluksen lukuun muualla kuin aluksella tehdystä työstä. Palkkaan luetaan tällöin myös ruoka ja muut luontoisedut, jotka arvioidaan säädetyllä tavalla.

Edellä 1 momentissa mainittu vakuutusmaksu on vahvistettava niin suureksi, että kassalle tulevat vakuutusmaksut vahvistetun suuruisina ja määräajoin suoritettuina yhdessä 4 §:ssä säädetyn valtion suorituksen kans-

3 §

Vakuutettu ja hänen työnantajansa ovat kumpikin velvolliset suorittamaan saman suuruisen vakuutusmaksun merimieseläkekassalle. Vakuutusmaksu, jonka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa, on määrättävä tuhannesosissa vakuutetun aluksella saamasta tulosta.

Aluksella saadulla tulolla tarkoitetaan tässä laissa palkkaa tai muuta rahassa arvioitua etua, jonka työnantaja työsuhteen perusteella on vakuutetulle maksanut aluksella tai hänen määräyksestään väliaikaisesti aluksen lukuun muualla kuin aluksella tehdystä työstä. Palkkaan luetaan tällöin myös ruoka ja muut luontoisedut, jotka arvioidaan säädetyllä tavalla.

(kumotaan)

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

sa peittävät kassan 1 §:n mukaisen vastuun sekä siitä johtuvat hoitokustannukset.

Eläkekassan on suoritettava kassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuutusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisena. Jos tällöin havaitaan, että maksut eivät turvaa kassan vakavaraisuutta tai että ne ovat liian korkeat, tulee kassan viipymättä ilmoittaa siitä Vakuutusvalvontavirastolle ja tehdä esitys asianomaiselle ministeriölle maksujen muuttamiseksi. *Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa ohjeita tutkimuksen laatimisesta.*

Eläkekassan on kirjattava asianomaisen ministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvélkana tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Eläkekassan on kirjattava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaisesti vastuuvélkana tämän lain mukaisen eläketurvan järjestämisestä johtuvien tulevien menojen peittämiseen tarvittavat varat siihen määrään asti, johon eläkekassan ne tulot, joita ei ole käytettävä muihin tarkoituksiin, riittävät mainittujen menojen peittämiseen.

Eläkekassan toimintapääoma ja muut eläkekassan vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutetut edut turvaavalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu ja arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Eläkekassan toimintapääoma ja vakavaraisuusraja lasketaan soveltuvin osin työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 16 ja 17 §:n mukaisesti ottaen huomioon, mitä tämän lain 3 a §:n 1—3 momentissa ja 4 §:n 1 momentissa säädetään eläkekassan vastuusta.

Eläkekassan on suoritettava kassan tilasta vakuutustekninen tutkimus vähintään joka toinen vuosi sekä muulloinkin, jos Vakuutusvalvontavirasto pitää sitä tarpeellisena. Jos tällöin havaitaan, että maksut eivät turvaa kassan vakavaraisuutta tai että ne ovat liian korkeat, tulee kassan viipymättä ilmoittaa siitä Vakuutusvalvontavirastolle ja tehdä esitys sosiaali- ja terveysministeriölle maksujen muuttamiseksi.

Jos eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusrajan kaksinkertainen määrä, eläkekassan hallituksen on tehtävä suunnitelma eläkekassan vakavaraisuuden vahvistamiseksi. Mikäli eläkekassan toimintapääoma on pienempi kuin vakavaraisuusraja, eläkekassan on viipymättä toimitet-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tava Vakuutusvalvontaviraston hyväksyttäväksi taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 4 ja 5 momentin soveltamisesta ja Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat ohjeet 6 momentissa tarkoitettusta esityksestä maksujen muuttamiseksi ja vakuutusteknisen tutkimuksen laatimisesta sekä 7 momentissa tarkoitetuista suunnitelmista.

29 §

Eläke maksetaan kuukausittain jälkikäteen sellaisin aika välein, kuin hallitus määrää.

Suoritettava eläke on, jollei toisin ole sovittu, eläkekassan toimesta ja kustannuksella pidettävä eläkkeensaajan saatavana siinä postitoimipaikassa, jonka eläkkeensaaja määrää.

5 luku

Hallitus ja valtuuskunta

35 §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsenten tulee olla 25 vuotta täyttäneitä ja vähintään puolella heistä on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä eläkekassalle lupaa poiketa tästä. Jäseneksi ei sää nimittää henkilöä, jolla ei ole merenkulku-tai vakuutusalan taikka sijoitustoiminnan tuntemusta.

Valtuuskunnan jäsenten palkkiot, jotka on suoritettava eläkekassan varoista, vahvistaa sosiaaliministeriö.

29 §

Eläke maksetaan kuukausittain jälkikäteen kunkin kalenterikuukauden viimeisenä päivänä eläkkeensaajan valitsemaan rahalaitokseen hänen valitsemalleen tilille. Jos kalenterikuukauden viimeinen päivä on pyhäpäivä tai arkilauantai, eläke maksetaan viimeisenä edeltävänä arkipäivänä.

(kumotaan)

5 luku

Eläkekassan johto

35 §

Eläkekassassa on hallitus ja valtuuskunta. Niiden jäseninä eivät saa olla samat henkilöt.

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsenistä vähintään puolella on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä eläkekassalle lupaa poiketa tästä.

Hallituksen tai valtuuskunnan jäsenenä ei voi olla vajaavaltainen eikä konkurssissa oleva eikä myöskään henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen tai valtuuskunnan jäsenestä, sovelletaan vastavasti varajäseneneen.

Valtuuskunnan jäsenten palkkiot, jotka on suoritettava eläkekassan varoista, vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö.

35 a §

Valtuuskunnan puheenjohtajalla tai varapuheenjohtajalla tulee olla riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus.

Valtuuskunnan jäsenellä tulee olla merenkulun tai vakuutusalan, tai sijoitustoiminnan tuntemusta.

35 b §

Hallituksen jäsenen on oltava hyvämaineinen. Hallituksen puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla riittävä työeläkevakuutustoiminnan tuntemus. Hallituksessa on oltava riittävä merenkulkualan ja sijoitustoiminnan asiantuntemus.

Hallituksen jäseneltä on ennen nimittämistä saatava päiväty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään.

36 §

Eläkekassan valtuuskunta nimittää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan eläkekassan hallituksen, johon kuuluu viisi jäsentä. Kullekin jäsenelle määrätään henkilökohtainen varamies. Sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä nimitetään yksi hallituksen jäsen, joka toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Muista jäsenistä tulee kahden edustaa laivanvarustajia ja kahden merenkulkijoita. Merenkulkijoita edustavista jäsenistä tulee toisen edustaa miehistöä ja toisen päällystöä. Päällystöä edustava jäsen nimitetään kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että hallituksessa vuorollaan ovat edustettuina kansipäällystö ja konepäällystö. *Mitä edellä on sanottu jäsenistä, koskee myös heidän varamiehiään.*

36 §

Eläkekassan valtuuskunta nimittää neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan eläkekassan hallituksen, johon kuuluu viisi jäsentä. Kullekin jäsenelle määrätään henkilökohtainen varamies. Sosiaali- ja terveysministeriön esityksestä nimitetään yksi hallituksen jäsen, joka toimii myös hallituksen puheenjohtajana. Muista jäsenistä tulee kahden edustaa laivanvarustajia ja kahden merenkulkijoita. Merenkulkijoita edustavista jäsenistä tulee toisen edustaa miehistöä ja toisen päällystöä. Päällystöä edustava jäsen nimitetään kalenterivuodeksi kerrallaan siten, että hallituksessa vuorollaan ovat edustettuina kansipäällystö ja konepäällystö.

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) ratkaista eläkeasiat;
- 2) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevista asioista;
- 3) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta valtuuskunnan vahvistamien periaatteiden mukaisesti;
- 4) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;

37 §

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) huolehtia eläkekassan hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä;
- 2) ratkaista eläkeasiat;
- 3) antaa lausuntoja ja tehdä esityksiä merenkulkijoiden eläketurvaa ja sen kehittämistä koskevista asioista;
- 4) huolehtia, että eläkekassan kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty;
- 5) hyväksyä eläkekassan sijoitussuunnitelma;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös, joka käsittää myös toimintakertomuksen;
6) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä

7) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

Hallituksella on oikeus antaa 1, 3, 6 ja 7 kohdassa mainitut asiat tai osa niistä jaostonsa, jäsenensä taikka muun sellaisen toimihenkilön ratkaistavaksi, joka täyttää 35 §:n 2 momentissa mainitut kelpoisuusvaatimukset.

38 §

Hallituksen päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan, tulee päätökseksi puheenjohtajan kannattama mielipide.

6) päättää eläkekassan varojen sijoittamisesta;

7) nimittää eläkekassan toimitusjohtaja sekä muut johtavat toimihenkilöt sekä päättää heidän palkkauksestaan ja muista näihin toimiin liittyvistä asioista;

8) laatia vuosittain eläkekassan tilinpäätös, joka käsittää myös toimintakertomuksen;

9) kantaa ja vastata eläkekassan puolesta; sekä

10) hoitaa eläkekassan ne asiat, jotka eivät kuulu valtuuskunnan hoidettaviksi.

Hallituksella on oikeus antaa 1 momentin 2, 6, 9 ja 10 kohdassa mainitut asiat tai osa niistä jaostonsa, jäsenensä taikka eläkekassan toimihenkilön ratkaistavaksi.

38 §

Hallituksen päätös sijoitussuunnitelman hyväksymisestä tulee tehdä kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä. Muissa asioissa hallituksen päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi puheenjohtajan kannattama mielipide.

39 a §

Eläkekassan toimitusjohtajan on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava riittävä työeläkevakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Jos eläkekassalla on toimitusjohtajan sijainen, häneen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta.

Toimitusjohtajalta on ennen nimitystä saatava päiväty ja allekirjoitettu suostumus tehtävään. Toimitusjohtajan tulee hoitaa eläkekassan juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtajan on huolehdittava siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

50 §

Hallituksen tai valtuuskunnan jäsen, eläkekassan toimitusjohtaja ja 40 §:ssä mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan kassalle aiheuttamansa vahingon. Jos vahinko on useiden aiheuttama, jakaantuu heidän korvausvastuunsa vahin-

50 §

Hallituksen ja valtuuskunnan jäsen, eläkekassan toimitusjohtaja ja 37 §:n 2 momentissa mainittu hallitukseen kuulumaton henkilö on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimessaan tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut eläkekassalle. Sama koskee

Voimassa oleva laki

gonkorvauslain (412/1974) 6 luvun säännösten mukaan.

Jos korvausvelvollisen syyksi jää vain lievä huolimattomuus, voidaan korvauksen määrää alentaa, milloin se vahingon suuruuteen ja muihin seikkoihin nähden harkitaan kohtuulliseksi. Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain ja työsopimuslain (320/1970) säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

56 §

Eläkekassan varat on pääasiallisesti ja mikäli mahdollista sijoitettava Suomen kauppalavaston ja kauppamerenkulun kehittämistä palveleviin tarkoituksiin.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain (354/1997) 15 §:n 2 momentin säännöksiä. Eläkekassan on laadittava sijoitussuunnitelma noudattaen soveltuvin osin, mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 28 §:ssä säädetään.

Asianomainen ministeriö antaa määräykset 2 momentissa tarkoitettujen säännösten soveltamisesta eläkekassaan. Vakuutusvalvontavirasto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset 2 momentissa tarkoitetun sijoitussuunnitelman laatimisesta ja toimittamisesta.

Ehdotus

vahinkoa, joka tätä lakia, sosiaali- ja terveysministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston määräyksiä tai vakuutusta koskevia perusteita rikkomalla on aiheutettu eläkekassan toimintapiiriin kuuluvalla tai kuuluneella henkilölle, eläkkeen tai muun etuuden saajalle tai muulle henkilölle. Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakautumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/1974) 2 ja 6 luvussa säädetään.

Työntekijän asemassa olevan vahingonkorvausvastuuseen on kuitenkin sovellettava vahingonkorvauslain 4 luvun ja työsopimuslain (320/1970) 51 §:n säännöksiä työntekijän korvausvastuusta.

56 §

Eläkekassan sijoitustoiminnan on oltava itsenäistä ja sitä varten on oltava riittävä henkilöstö toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen.

Eläkekassan varat on ensisijaisesti sijoitettava Suomen kauppalaivaston ja kauppamerenkulun kehittämistä palveleviin tarkoituksiin. Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava sijoitusten varmuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä niiden asianmukaisesta monipuolisuudesta ja hajauttamisesta. Tällöin noudatetaan lisäksi soveltuvin osin vakuutusyhtiölain (1062/1979) 10 luvun 3 §:n sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentin säännöksiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto antavat määräykset tässä pykälässä tarkoitettujen säännösten soveltamisesta eläkekassaan noudattaen vastaavasti, mitä vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 §:ssä sekä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 15 §:n 2 momentissa säädetään.

56 a §

Hallituksen on laadittava eläkekassalle sen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

varojen sijoittamista koskeva suunnitelma (sijoitussuunnitelma). Sijoitussuunnitelmassa on erityisesti otettava huomioon eläkekassan harjoittaman vakuutustoiminnan luonne ja 3 §:n 4 momentissa asetetut vaatimukset eläkekassan toiminnalle. Sijoitussuunnitelmaan on liitettävä eläkekassan vakuutusmatemaatikon lausunto siitä, täyttääkö sijoitussuunnitelma eläkekassan vastuuvelan luonteen asettamat vaatimukset eläkekassan sijoitustoiminnalle.

Sijoitussuunnitelmasta on käytävä ilmi, missä määrin eläkekassa ostaa varainhoitopalveluja, sijoitustoiminnan asiantuntijapalveluja, aputoimintoja tai niihin rinnastettavia muita palveluja.

Vakuutusvalvontavirasto antaa tarkemmat määräykset tässä pykälässä tarkoitettusta sijoitussuunnitelmasta.

57 §

Eläkekassan tulee vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle tämän laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

57 §

Merimieseläkekassa on Vakuutusvalvontaviraston valvonnan alainen. Eläkekassan tulee vuosittain kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta toimittaa Vakuutusvalvontavirastolle sen laatiman kaavan mukainen kertomus toiminnastaan ja tilastaan.

64 d §

Mitä työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain 31 §:ssä säädetään työeläkevakuutusyhtiön varojen haltuunotosta, noudatetaan soveltuvin osin Merimieseläkekassaan.

Tämä laki tulee voimaan 31 päivänä joulukuuta 1999.

Merimieseläkekassan on järjestettävä toimintansa tämän lain mukaiseksi vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

